



# Puls gospodarstva

Predviđanja za 2017. godinu

Istraživanje KPMG-a u srednjoj  
i istočnoj Europi provedeno u  
2016. godini

Albanija, Bosna i Hercegovina,  
Bugarska, Hrvatska, Češka  
Republika, Republika Makedonija,  
Poljska, Rumunjska, Slovačka

---

[kpmgpulsesurvey.com](http://kpmgpulsesurvey.com)



# Sadržaj

Predgovor	3
Poslovno okruženje	5
Izgleđi za poduzeća	13
Profil ispitananika	43

# Predgovor

## Dragi čitatelji,

U doba povijesno niske kamatne stope na mnogim tržištima kao i političkih izazova vezanih za Europu, ovogodišnje izdanje KPMG ankete Puls Gospodarstva razrađuje aktualne trendove u gospodarstvu i poduzetništvu, s ciljem procjene stavova poslovnih čelnika u srednjoj i istočnoj Europi. Ovo osmo izdanje na koje se ove godine odazvalo 759 ispitanika, objedinjuje stajališta poslovnih okruženja iz devet zemalja – po prvi put iz Albanije, Bugarske i Makedonije.

Glavni rezultat istraživanja ukazuje da unatoč različitim ekonomskim i političkim neizvjesnostima postoji kontinuirano pouzdanje u gospodarstvo, što je potvrdilo 44% ispitanika u regiji, koji vjeruju da će se u 2017. godini ekonomska situacija popraviti, malo ili značajno. Hrvatski ispitanici za 2017. pokazuju najviše optimizma (73%), što je u odnosu na prošlu godinu 10% više. Međutim, navedeni optimizam pokazuje blagi pad u odnosu na prošlogodišnjih 51%. Za ispunjavanje ciljeva, stabilno poslovno okruženje je od najveće važnosti, a kao i u prethodnim istraživanjima, implementacija jednostavnije porezne procedure drži vodeću poziciju prijedloga promjena poreznih politika dotičnim vladama.

Činjenica da za poslovanje u današnje vrijeme nije dovoljno samo raditi sve kako treba potaknula nas je da postavimo pitanje o inovacijama i upotrebi disruptivnih tehnologija u poduzećima. Poduzeća u regiji ozbiljno shvaćaju važnost inovacije obzirom da je gotovo polovici predsjednika Uprave/Izvršnih direktora ispitanih poduzeća navedeno bilo prioritet ili među prve tri teme na njihovom dnevnom redu. Podaci i analize ("data & analytics") su definitivno sve značajnije područje obzirom da gotovo polovica ispitanika smatra kako njihova poduzeća navedeno koriste prilično učinkovito, dok ih se 6% smatra liderima u ovom polju.

Ljudski kapital ostaje ključna tema za poduzeća, njih 75% priznaje da je zadržavanje dobrih zaposlenika ključno područje, što je vidljivo iz stava 69% ispitanika srednje i istočne Europe koji planiraju povećati plaće zaposlenika u 2017. Četrdeset posto ispitanika srednje i istočne Europe, planira povećanje broja zaposlenika tijekom sljedećih 12 mjeseci, odnosno oko dvije trećine kroz sljedeće tri godine.

U 2016. godini KPMG je također objavio Globalno istraživanje predsjednika Uprava/Izvršnih direktora ("Global CEO Outlook"). Istraživanje je provedeno u proljeće 2016. s ciljem prikupljanja perspektiva i stavova gotovo 1.300 predsjednika Uprava/Izvršnih direktora poduzeća diljem 11 industrija u 10 zemalja. Niz pitanja iz "Global CEO Outlook" istraživanja korišteno je i u anketi Puls Gospodarstva. Uspoređujući globalne rezultate i rezultate u srednjoj i istočnoj Europi, vidimo da globalna poduzeća više koriste disruptivne tehnologije, željniji su istražiti prednosti inovacija iz tih područja te su više zabrinuti za cyber rizike. Poruka poduzećima srednje i istočne Europe je da detaljnije razmotre mogućnosti i izazove koji dolaze s pojavom digitalnog društva.

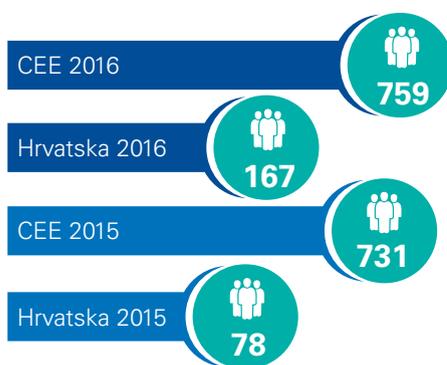
Iskreno vjerujemo da Vam rezultati ankete mogu pomoći prilikom izrade Vašeg poslovnog plana.

Iskreno vaši,

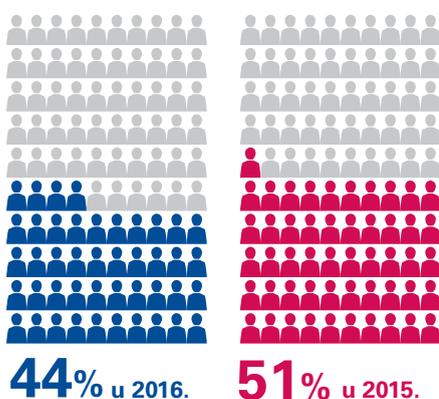
**Leszek Wronski**  
Voditelj Management Consulting usluga  
KPMG u srednjoj i istočnoj Europi

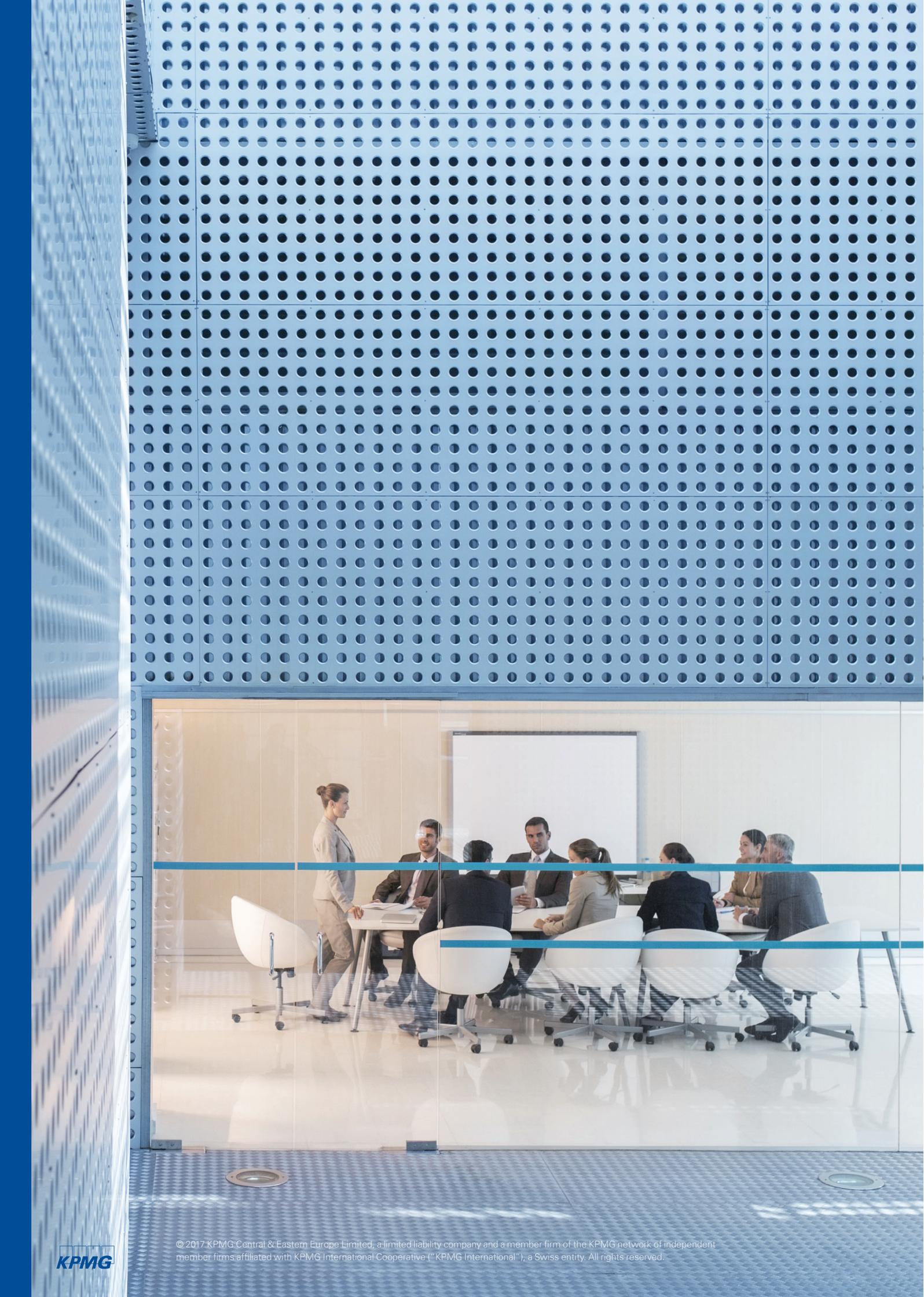
**Domagoj Vuković**  
KPMG u Hrvatskoj

## Broj ispitanika 2016. u odnosu na 2015.



## Pouzdanje u gospodarstvo 2016. u odnosu na 2015.



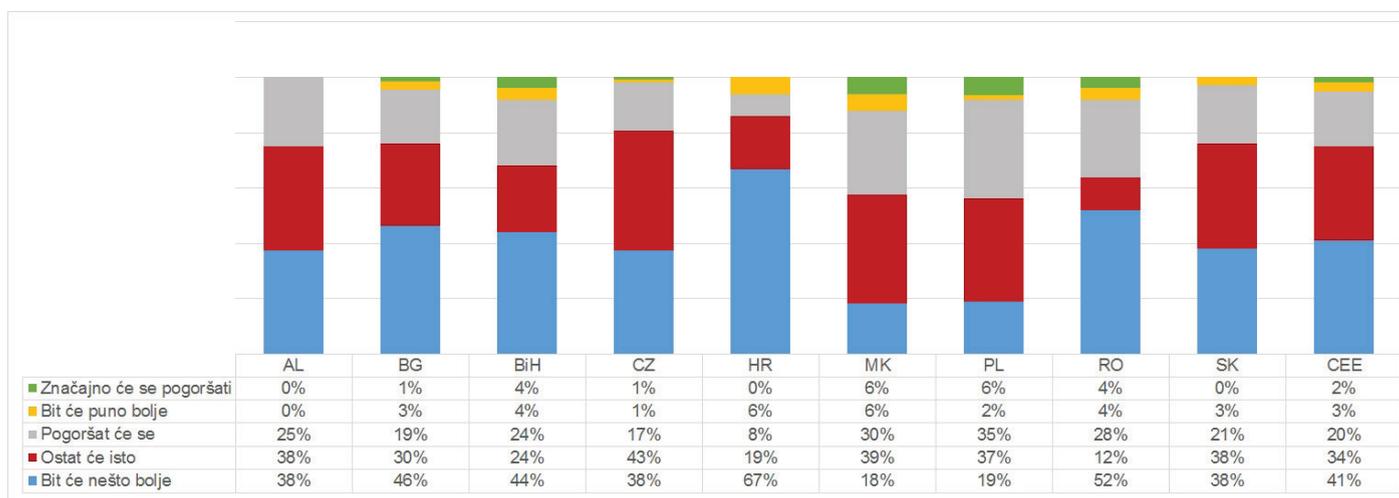


# Poslovno okruženje

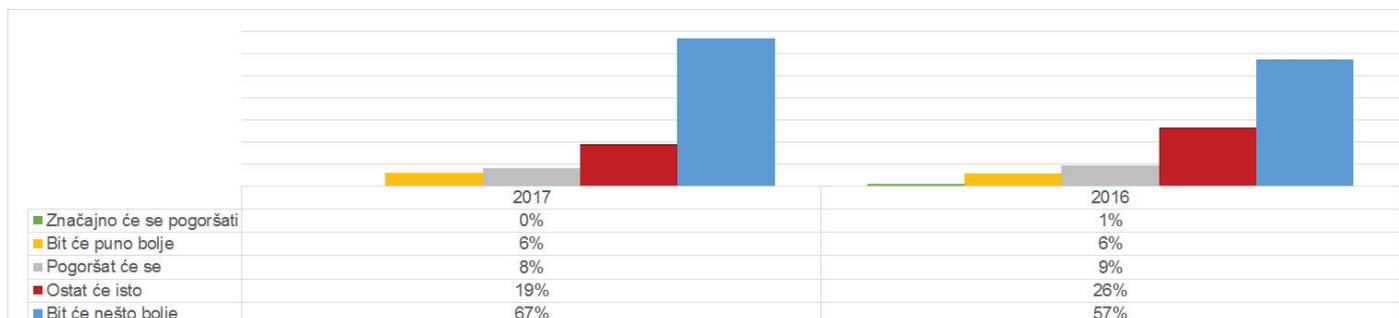
## Manje optimizma u vezi rasta BDP-a, međutim nema naznaka usporavanja

Iako se udio ispitanika koji smatraju da će se ekonomska situacija poboljšati smanjio s prošlogodišnjih 51% na 44%, ukupni stav je zadovoljavajući, 34% ne predviđa značajne promjene dok samo 22% očekuje lošija vremena. Nakon prošlogodišnjeg drugog mjesta među svim anketiranim zemljama, **hrvatski poslovni čelnici za 2017. pokazuju najviše optimizma, njih 73% je stava kako će se ekonomska situacija poboljšati.** Slijedi Rumunjska (56%) dok je u Češkoj udio optimista u pogledu na gospodarstvo pao sa 66% na 39%. Najveći dio čeških poslovnih čelnika (njih 43%) vjeruje da će situacija ostati ista. U Poljskoj (41%) i Makedoniji (36%) značajan broj ispitanika predviđa pogoršanje situacije.

### Kakvu promjenu ekonomske situacije očekujete u vašoj zemlji u 2017. godini?



### Kakvu promjenu ekonomske situacije očekujete u Hrvatskoj u 2017. godini?

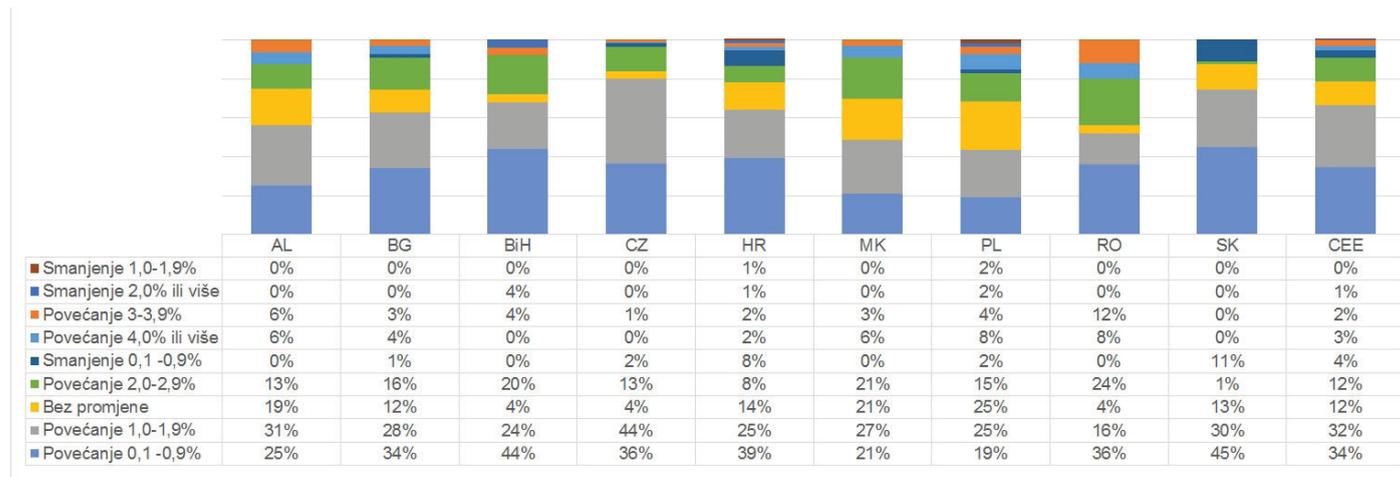


## Inflacija ne zabrinjava

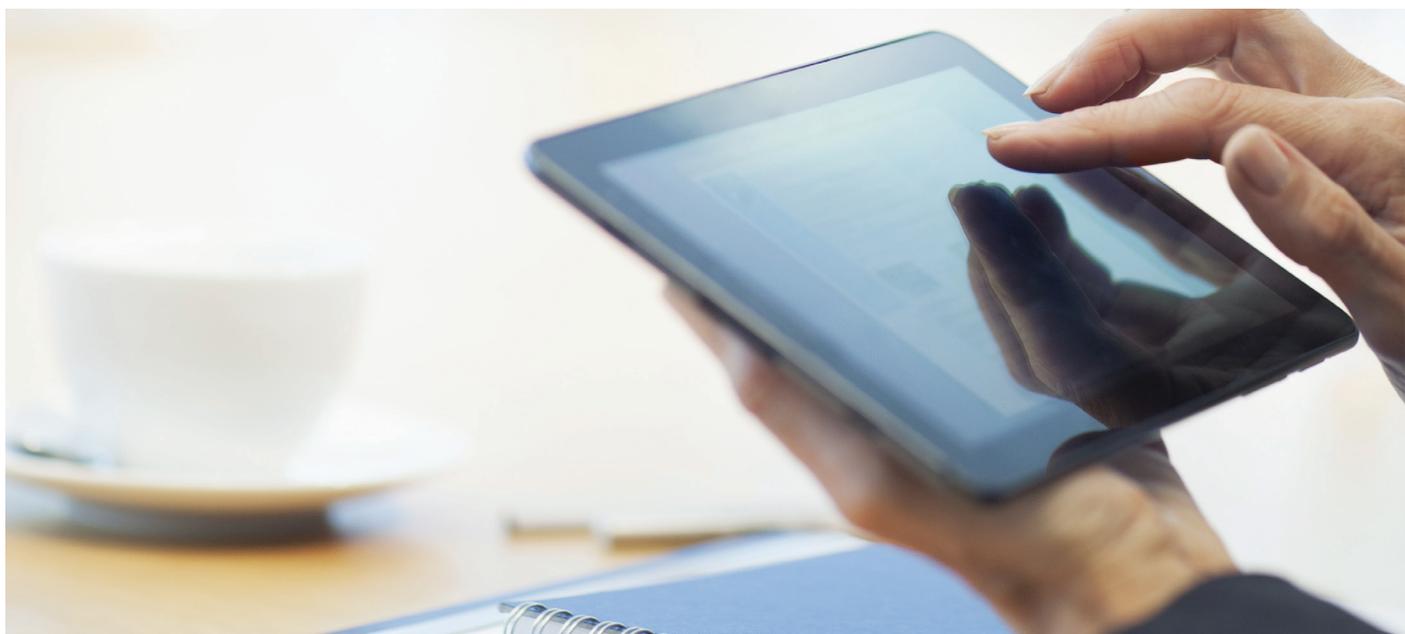
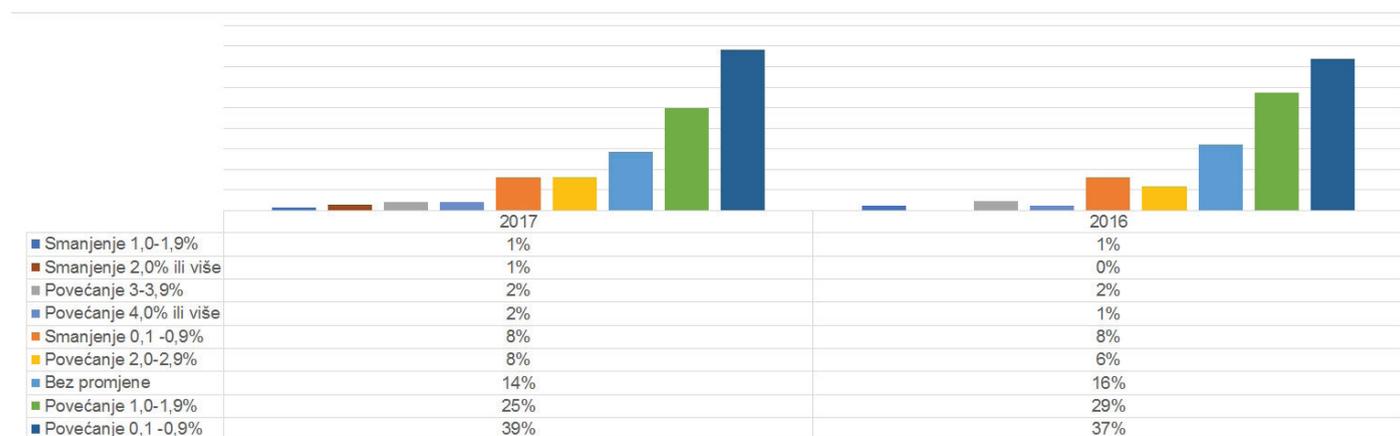
Šezdeset i šest posto (66%) ispitanika u devet zemalja ne predviđaju značajniju inflaciju i ukazuju da će stopa u 2017. ostati ispod 2%, što je u skladu s prošlogodišnjom anketom (62%). Oko 17% ispitanika drži da bi inflacija mogla prijeći prag od 2%, a najjači cjenovni pritisci predviđeni su u Rumunjskoj gdje 44%

ispitanika smatra da će inflacija prijeći navedenih 2% (23% ispitanika prošle godine). U Slovačkoj, 11% očekuje da će indeks potrošačkih cijena malo pasti, a 9% hrvatskih ispitanika dijeli to mišljenje.

### Kakvu promjenu indeksa potrošačkih cijena očekujete u vašoj zemlji u 2017. godini?



### Kakvu promjenu indeksa potrošačkih cijena očekujete u Hrvatskoj u 2017. godini?

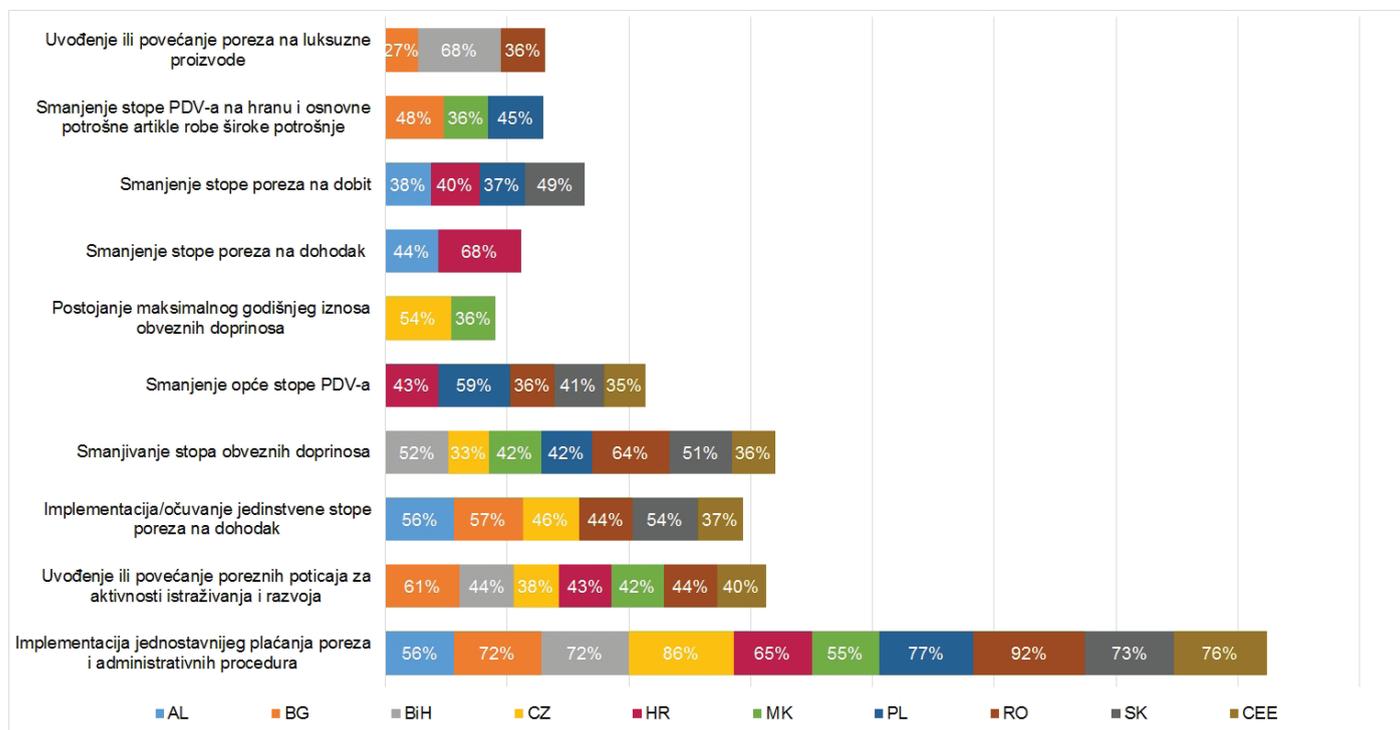


## Pojednostavljenje poreznih postupaka

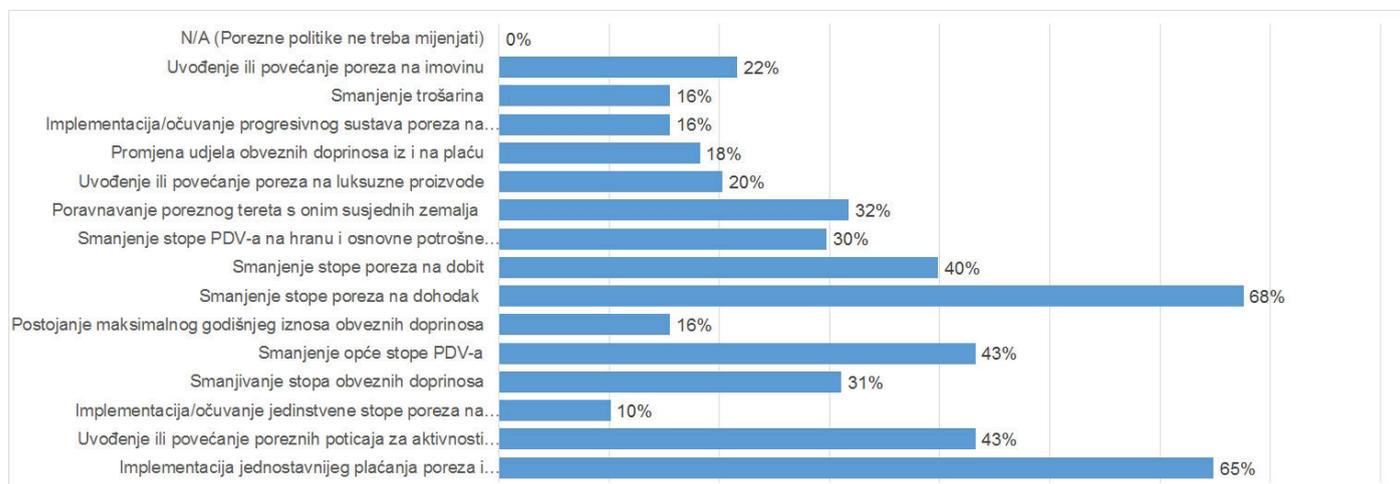
Prema mišljenju 76% regionalnih i 65% hrvatskih ispitanika (73% u 2015. godini), implementacija manjih poreznih stopa te jednostavnijih poreznih i administrativnih procedura ostaju najvažniji porezni prijedlozi koje bi trebale riješiti vlade. Taj je stav najizraženiji u Rumunjskoj (92%) i Češkoj (86%). **U Hrvatskoj je smanjivanje stope poreza na dohodak na prvom mjestu (68%), nakon čega slijedi pojednostavljenje samih postupaka vezanih uz poreze.**

Četrdeset posto ispitanika dijeli mišljenje da naglasak treba staviti na uvođenje ili povećanje poreznih poticaja za aktivnosti istraživanja i razvoja, a 37% za provedbu ili održavanje sustava jedinstvene stope poreza na dohodak. Uz snižavanje trošarina (10%), uvođenje ili povećanje poreza na imovinu ima najmanju potporu (9%). U regiji, porezi na luksuzne proizvode se ne smatraju važnima, osim u BiH gdje je 68% ispitanika ove ankete bilo u prilog ove ideje.

## Molimo odaberite PET poreznih pitanja kojima se vlada vaše države treba posvetiti



## Molimo odaberite PET poreznih pitanja kojima se hrvatska vlada treba posvetiti

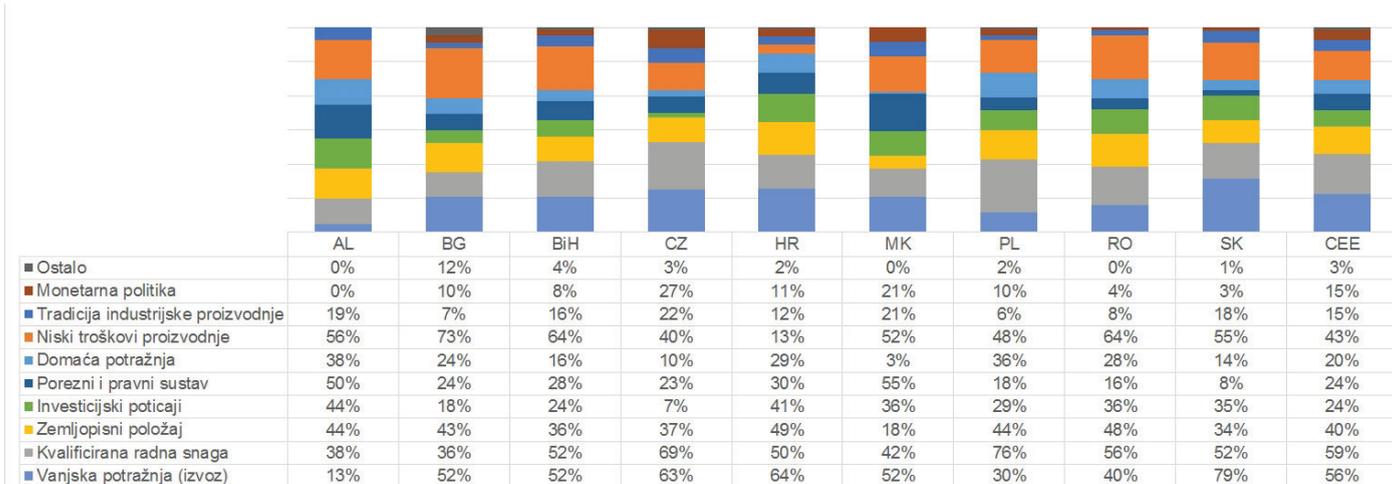


## Kvalificirana radna snaga pomaže u održavanju konkurentne prednosti

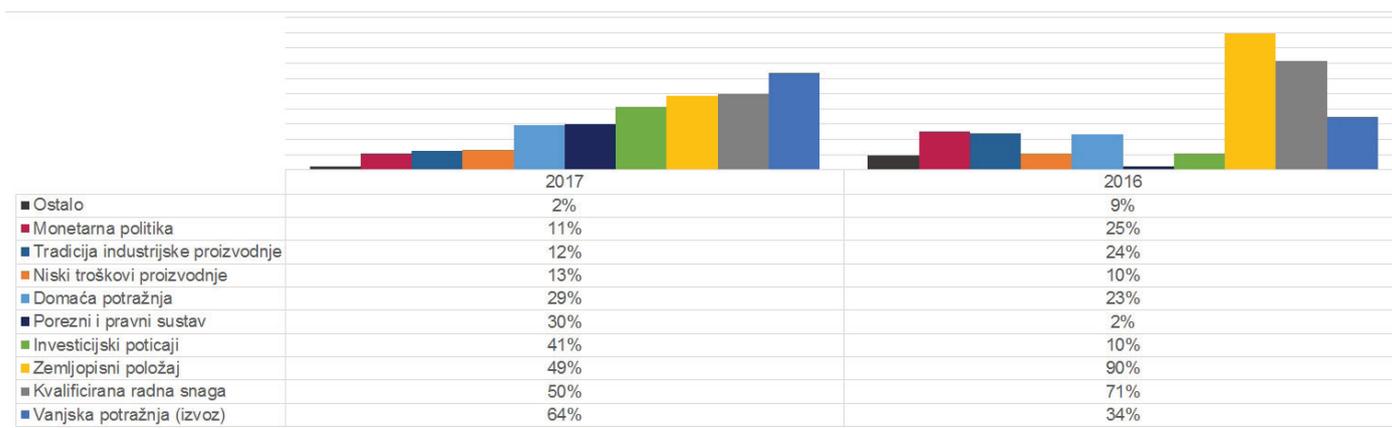
U regiji, prema 59% ispitanika (60% u 2015. godini), kvalificirana radna snaga zadržava vodeću poziciju ključnih pokretača konkurentnosti, dobivajući najviše odaziva u Poljskoj (76%) i Češkoj (69%), dok isto manje bitnim smatraju ispitanici u Bugarskoj (36%), Albaniji (38%) i Makedoniji (42%).

S 56% vanjska potražnja (izvoz) drži drugo mjesto i posebno se ističe u **Hrvatskoj (68%)**, a slijede ju niski troškovi proizvodnje (43%) i geografski položaj (40%). Industrijske tradicije, monetarna politika i domaća potražnja smatrani su manje bitnima, što je istaknulo otprilike 15% – 20% ispitanika.

### Po vašem mišljenju koje su tri ključne ekonomske prednosti vaše države?



### Po vašem mišljenju koje su tri ključne ekonomske prednosti Hrvatske?

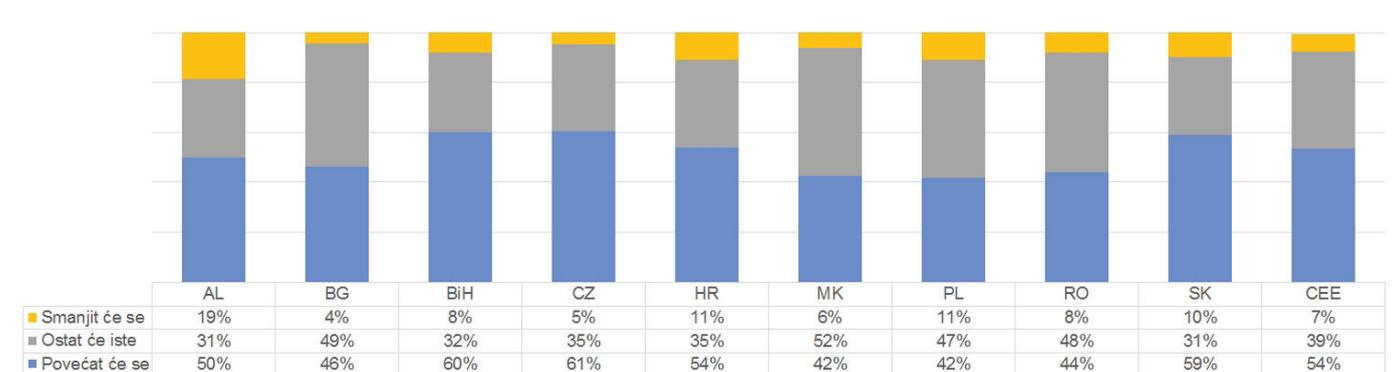


## Cijene nafte će vjerojatno rasti

Većina ispitanika, čak njih 54%, stava je da će cijena nafte porasti u budućnosti, odnosno vjeruje da razdoblje jeftine nafte neće potrajati. Od svih ispitanika u regiji, 39% ukazuje na to da će cijene ostati na trenutačnoj razini, a samo 7% očekuje da će se

smanjiti. U Češkoj (61%), Bosni i Hercegovini (60%) i Slovačkoj (59%) dominira mišljenje o rastu cijene nafte dok u Albaniji 19% ispitanika misli da će cijene nafte pasti.

### Kako će se kretati cijene nafte u 2017.?



## Siva ekonomija ostaje problem

U srednjoj i istočnoj Europi 74% ispitanika (73% u 2015.) ukazuje na problem sive ekonomije u njihovim državama. Ista je i dalje najveći izazov u Bosni i Hercegovini te Rumunjskoj (obje sa 100%), dok je u Češkoj pokazatelj na 53%, što je najniže u regiji.

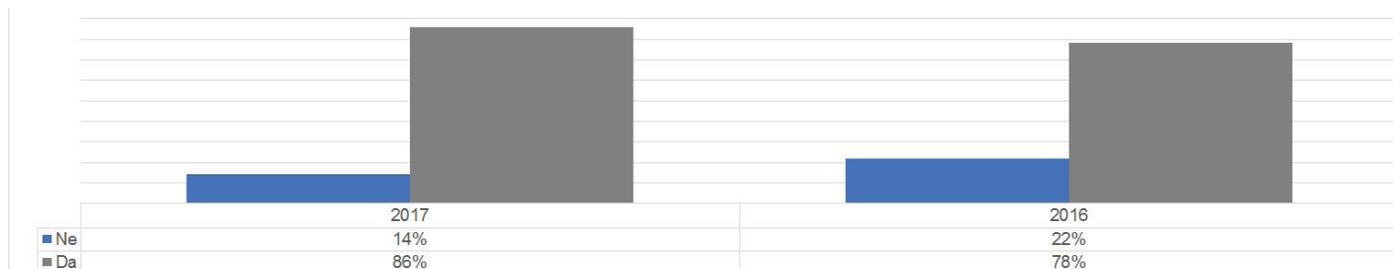
**U Hrvatskoj je problem sive ekonomije identificiralo 86% ispitanika.**

Četrdeset i pet posto (45%) ispitanika navodi kako je izbjegavanje plaćanja poreza prikrivanjem stvarnog prihoda problem broj jedan vezan uz sivu ekonomiju; najčešće se spominje u Albaniji (73%) i **Hrvatskoj (70%)**, a slijede ga utaje PDV-a te rad na crno (21% za oboje). Krijumčarenje robe sa trošarinom (10%) ne smatra se problemom u većini tržišta, osim u Bugarskoj (39%).

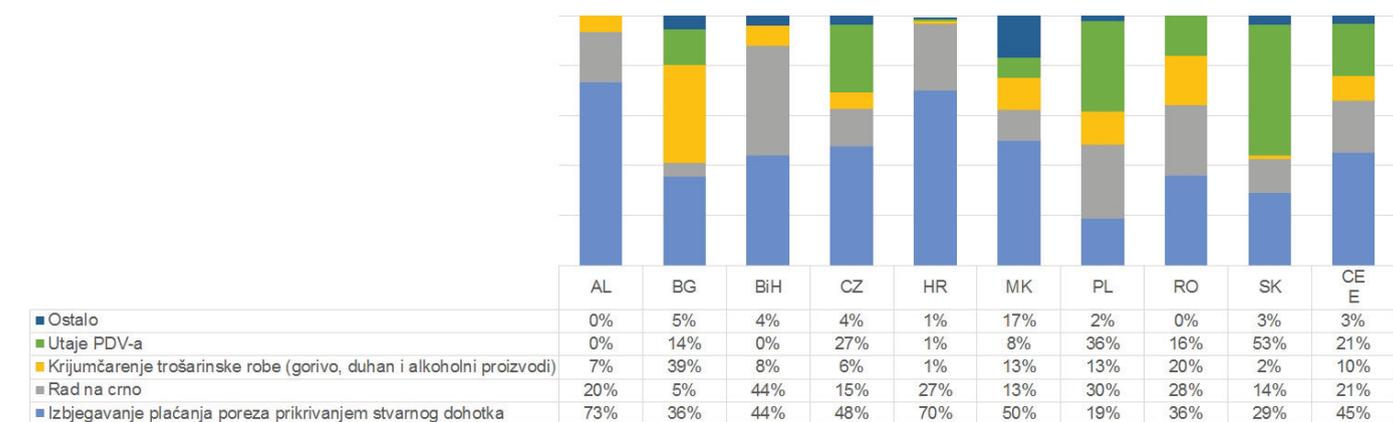
### Mislite li da je siva ekonomija ozbiljan problem u vašoj zemlji?



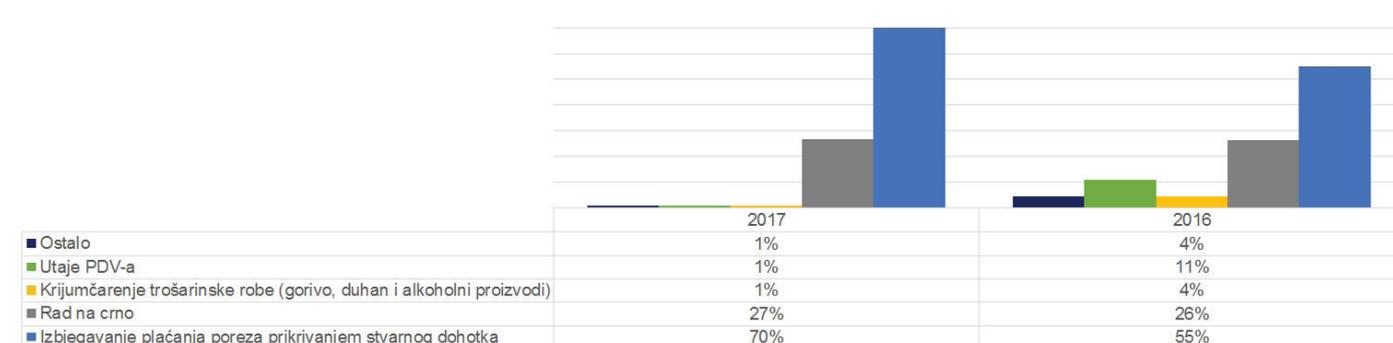
### Mislite li da je siva ekonomija ozbiljan problem u Hrvatskoj?



### Po vašem mišljenju, što čini najveći dio sive ekonomije u vašoj zemlji?



### Po vašem mišljenju, što čini najveći dio sive ekonomije u Hrvatskoj?



## Obrazovanje, znanost i inovacije kao vladin prioritet

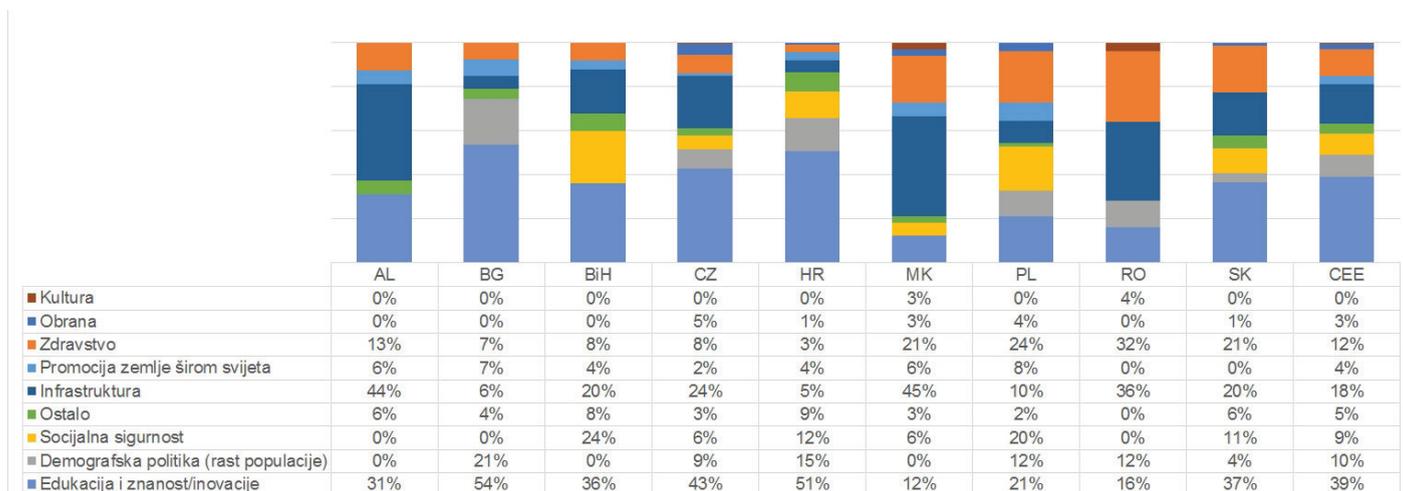
Prema 39% ispitanika, obrazovanje, znanost i inovacije trebali bi biti na prvom mjestu „to-do“ liste vlada. Ovaj stav najizraženiji je u Bugarskoj (94%), a slijede **Hrvatska (51%)** i Češka (43%). Prema poslovnim sektorima, ispitanici iz industrije osiguranja najveći su zagovornici obrazovanja, znanosti i inovacija (48%), a drugi sektori slijede s malom razlikom.

Poticanje razvoja infrastrukture podržava 18% ispitanika u srednjoj i istočnoj Europi, najjače u Makedoniji (45%) i Albaniji

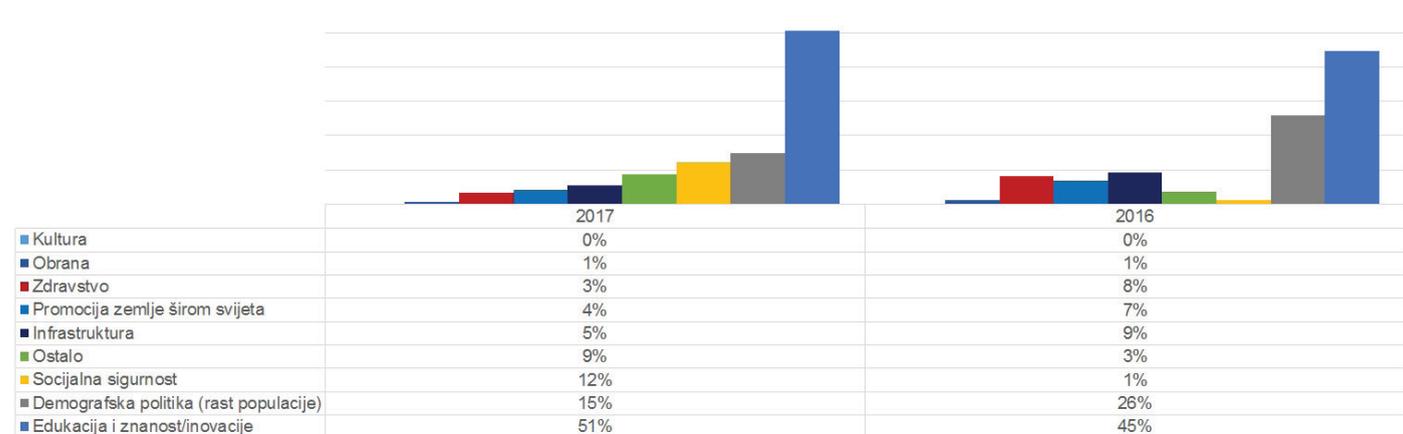
(41%) dok je samo 9% spomenulo socijalnu sigurnost (20% u Poljskoj). Kultura nije na popisu prioriteta (u gotovo svim zemljama rezultat je 0%), a obrambena pitanja i promociju države odabralo je samo 4% tj. 3% ispitanika.

U Hrvatskoj, na drugom mjestu vladinih prioriteta nalazi se demografska politika, odnosno rast populacije (15%) s čime se slažu i ispitanici iz Bugarske (21%) te Poljske i Rumunjske (12%)

## Koje područje bi vlada vaše države trebala proglasiti prioritarnim u periodu od 2017. do 2019. godine?

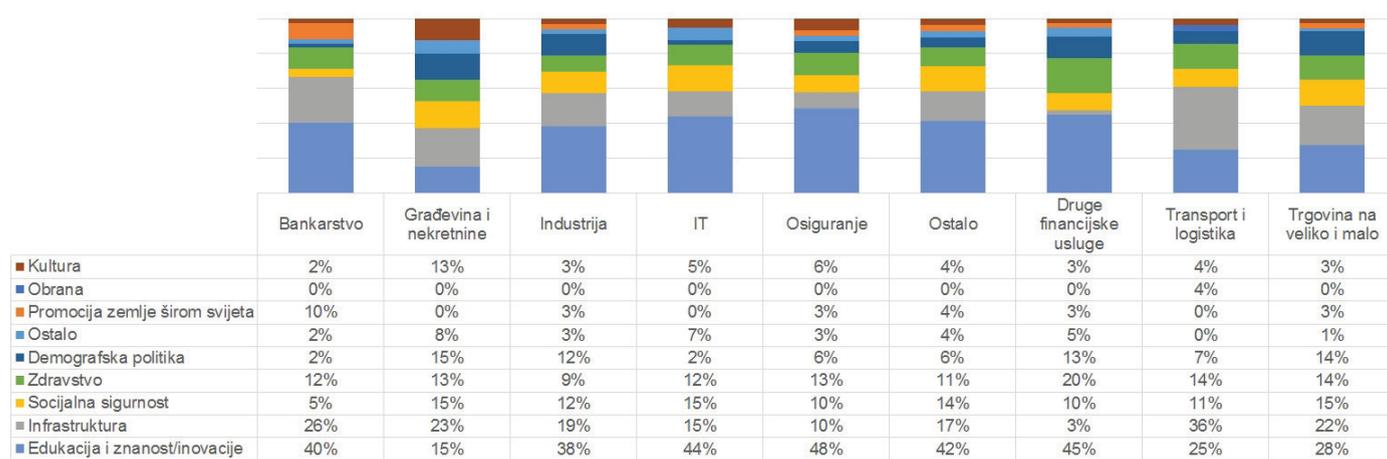


## Koje područje bi hrvatska vlada trebala proglasiti prioritarnim u periodu od 2017. do 2019. godine?

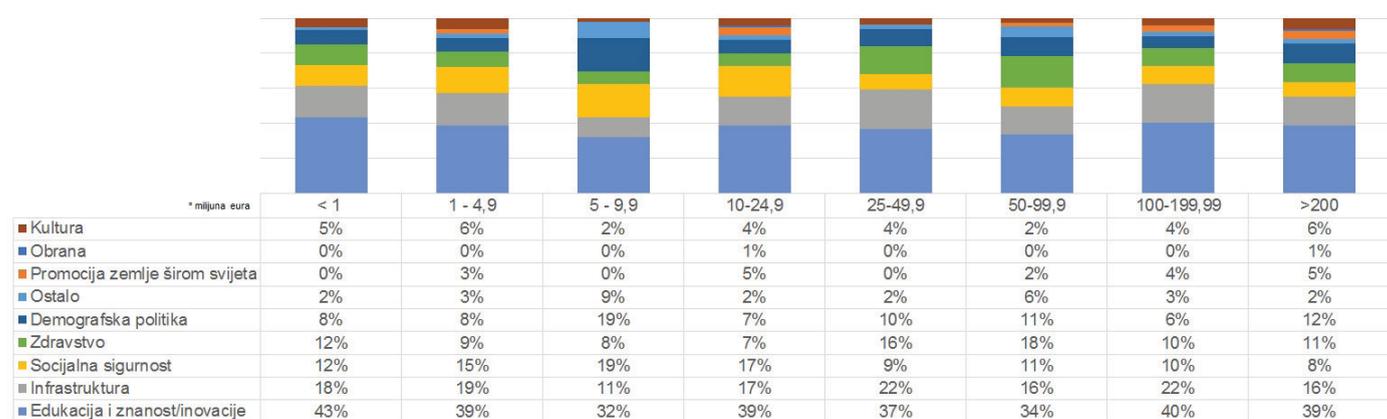




## Po sektoru



## Po prihodu



3

OVRIGT



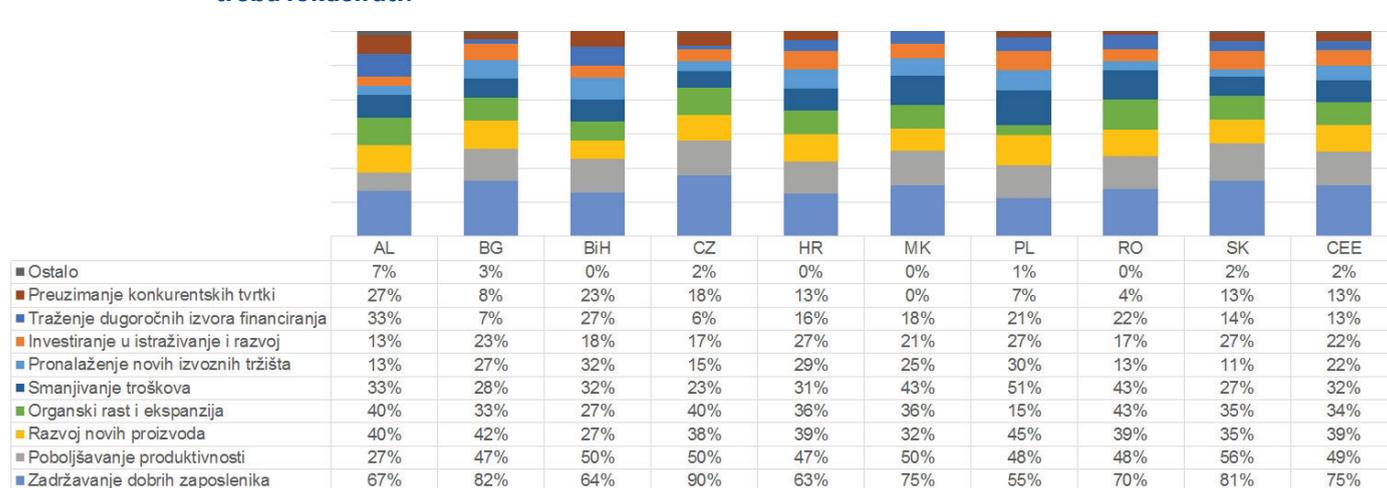
# Izgledi za poduzeća

## Poduzeća odlučna zadržati dobre zaposlenike

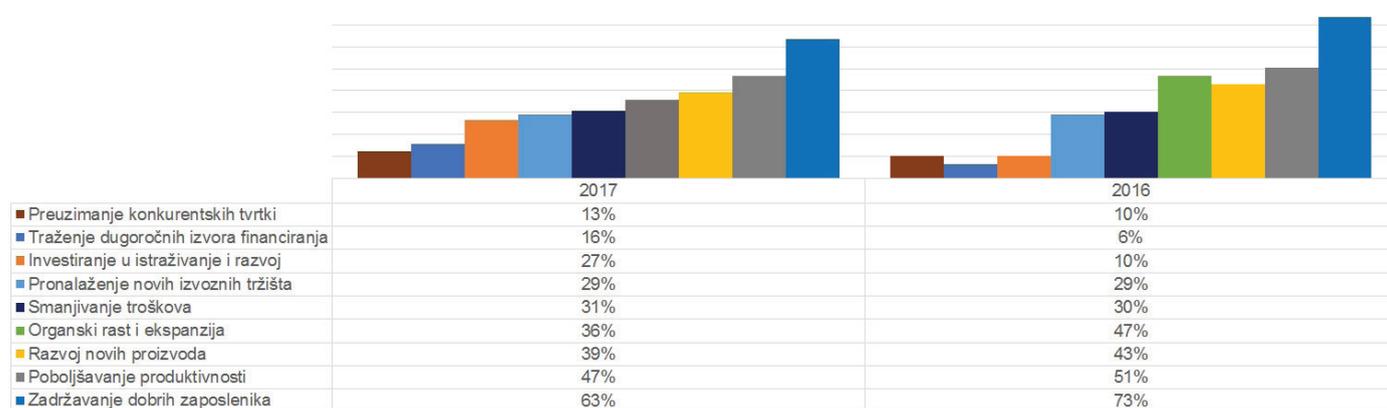
Kao i u 2015. godini, zadržavanje dobrih, tj. kvalitetnih zaposlenika ključno je područje, što je istaknulo 75% poslovnih čelnika. Nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu, na drugom je mjestu poboljšanje produktivnosti (49%), a slijede razvoj novih proizvoda (39%) i usredotočenost na organski rast i ekspanzije (34%).

Za poljske ispitanike smanjenje troškova je bitno za izgledi poduzeća, a s rezultatom od 51% značajno su iznad prosječnog rezultata u srednjoj i istočnoj Europi od 32%. Prema odgovorima ispitanika, akvizicije i preuzimanja poduzeća nisu relevantna područja, kao ni potraga za dugoročnim izvorima financiranja. **U Hrvatskoj ispitanici smatraju da je najvažnije zadržavanje kvalitetnih zaposlenika (63%) i poboljšanje produktivnosti (47%).**

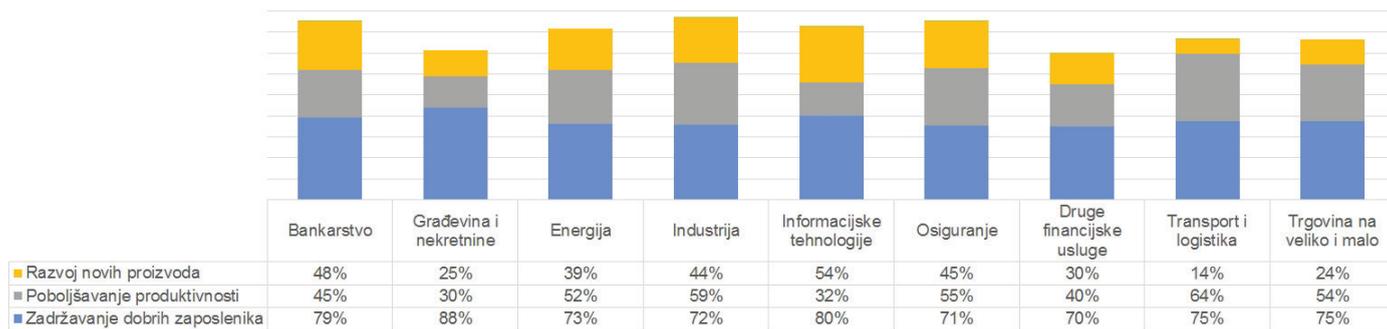
## U današnjoj ekonomskoj situaciji, koja su tri ključna područja na koje se vaša tvrtka treba fokusirati?



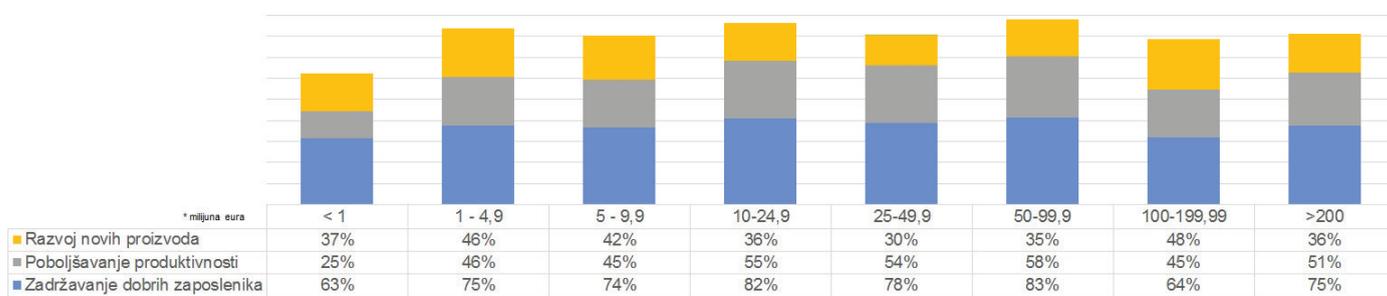
## U današnjoj ekonomskoj situaciji, koja su tri ključna područja na koje se vaša tvrtka u Hrvatskoj treba fokusirati?



## Prema sektoru



## Prema prihodu

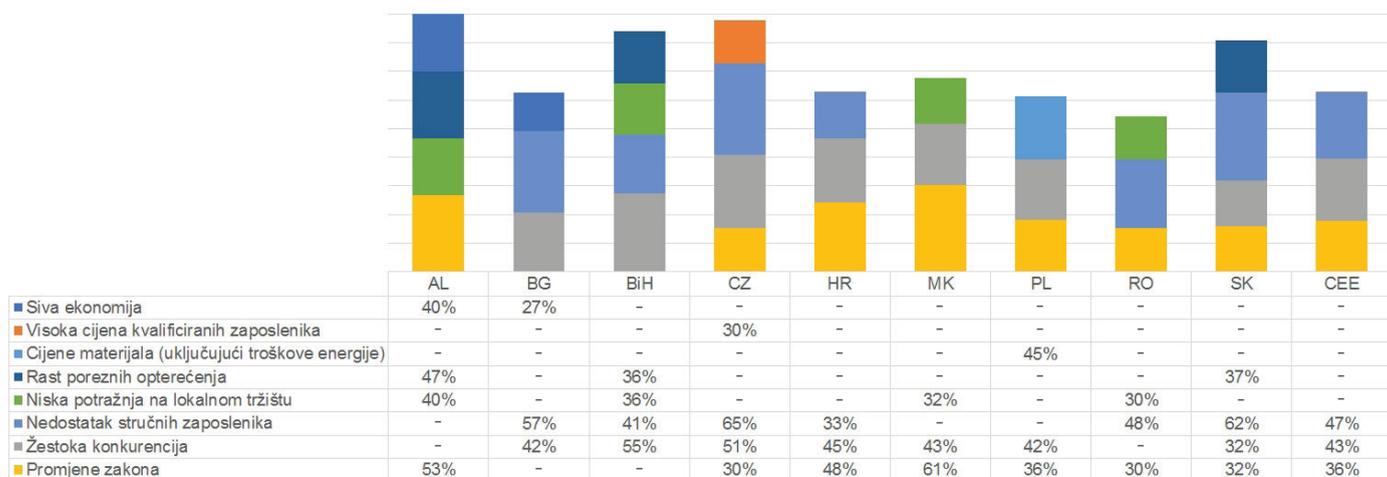


## Nedostatak stručnih zaposlenika ograničava rast prometa

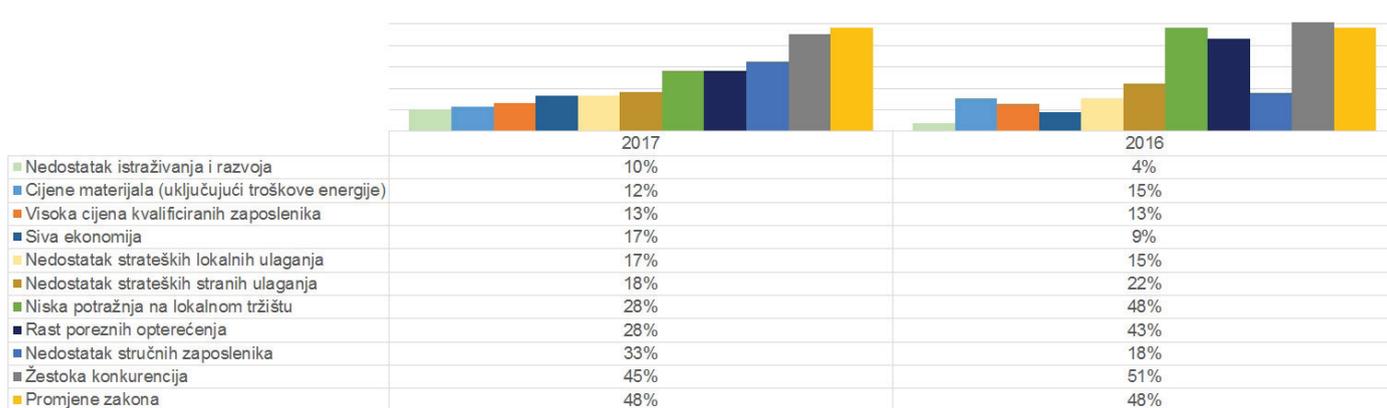
Prema mišljenju 47% ispitanika, nedostatak stručnih zaposlenika postala je glavna tema vezana uz ograničavanje rasta prodaje, što predstavlja značajan porast u odnosu na prošlogodišnjih 36%. To je najvažnija "goruća" tema u Češkoj (65%) i Slovačkoj (62%) dok je u Albaniji navedeno izdvojilo samo 7% ispitanika. Jaka konkurencija, prošlogodišnji ograničavajući faktor s 45%, ove se godine nalazi na drugom mjestu sa 43%, a slijede ju zakonske promjene s 36%. **Među hrvatskim ispitanicima zakonske promjene (48%) i jaka konkurencija (45%) najvažniji su ograničavajući faktori.**

Gotovo jednoglasno ispitanici smatraju da većina vitalnih problema u svakoj državi srednje i istočne Europe dolaze iz gore navedene tri kategorije, osim u Poljskoj gdje se cijena sirovina (45%) smatra ključnim faktorom koji ograničava rast prometa. Uzimajući u obzir poslovne sektore, nedostatak kvalificirane radne snage je najdramatičniji u IT sektoru (63%) a slijedi sektor industrijske proizvodnje (58%).

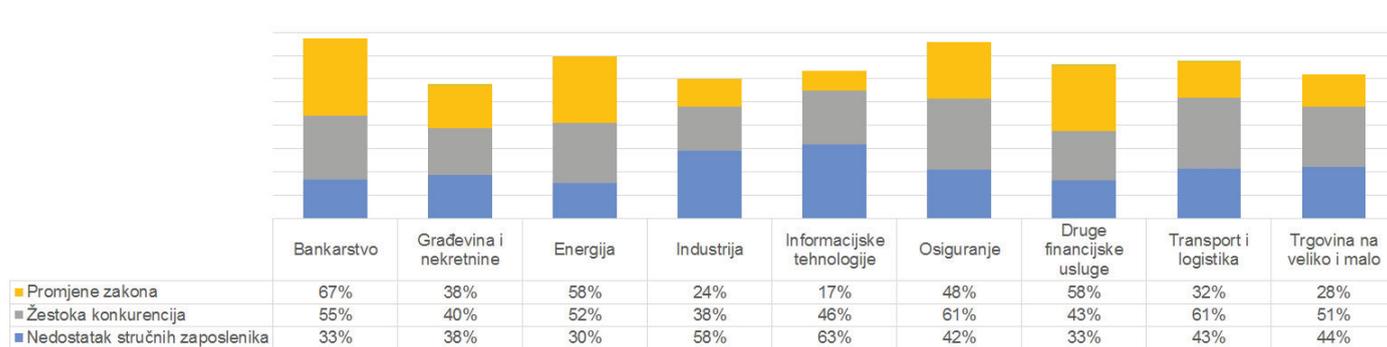
### Koja su tri ključna faktora za koje očekujete da će ograničiti rast prometa vaše tvrtke do kraja 2017. godine?



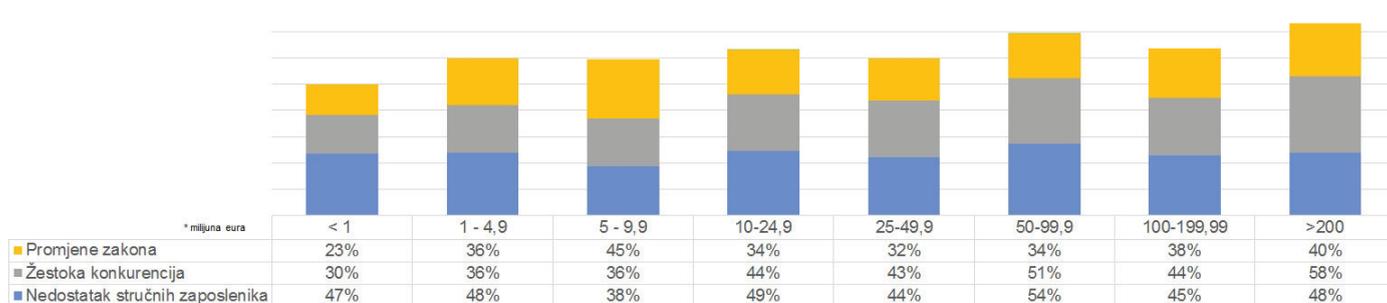
### U današnjoj ekonomskoj situaciji, koja su tri ključna područja na koja se vaša tvrtka treba fokusirati?



## Prema sektoru



## Prema prometu



## Veća produktivnost za rast prihoda

Poslovni čelnici u regiji vjeruju da će veća produktivnost osoblja (41%) dovesti do većeg prihoda, a to mišljenje najzastupljenije je u Bosni i Hercegovini (59%), Makedoniji (50%) i **Hrvatskoj (48%)**. Nakon porasta produktivnosti osoblja, slijedi rast domaće potražnje (34%) te rast izvozne potražnje (32%).

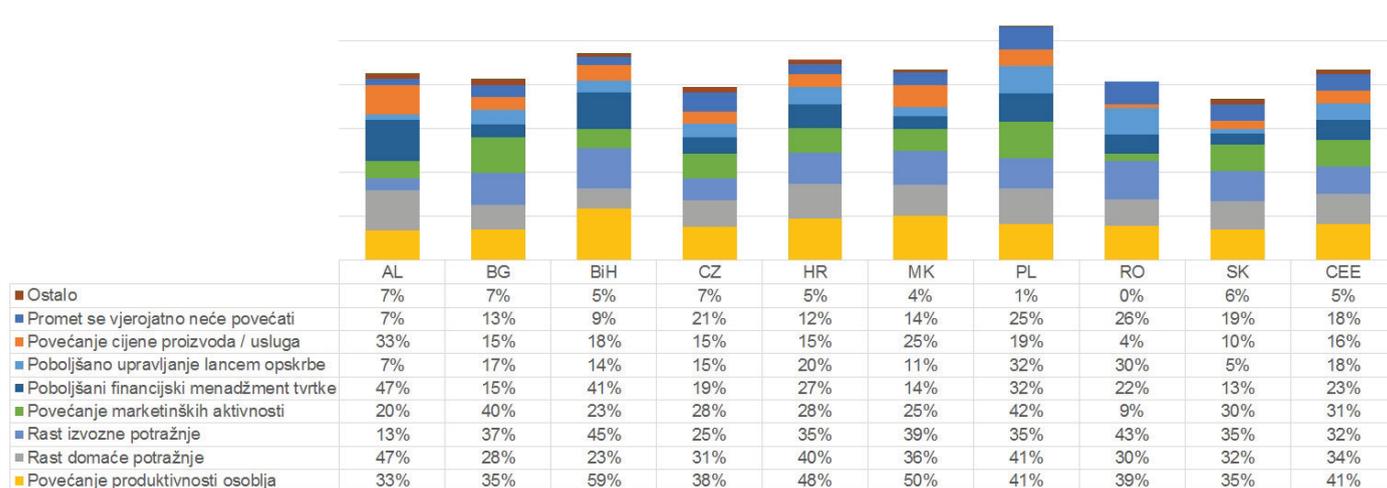
Ispitanici iz Albanije (47%) i Bosne i Hercegovine (41%) ističu poboljšanje financijskog upravljanja u poduzećima, dok se za isto odlučilo ukupno 23% ispitanika unutar cijele srednje i istočne Europe.

Slijedi povećanje marketinških aktivnosti (31%) koje podržava najviše ispitanika iz Poljske (48%) i Bugarske (41%) te Hrvatske (28%).

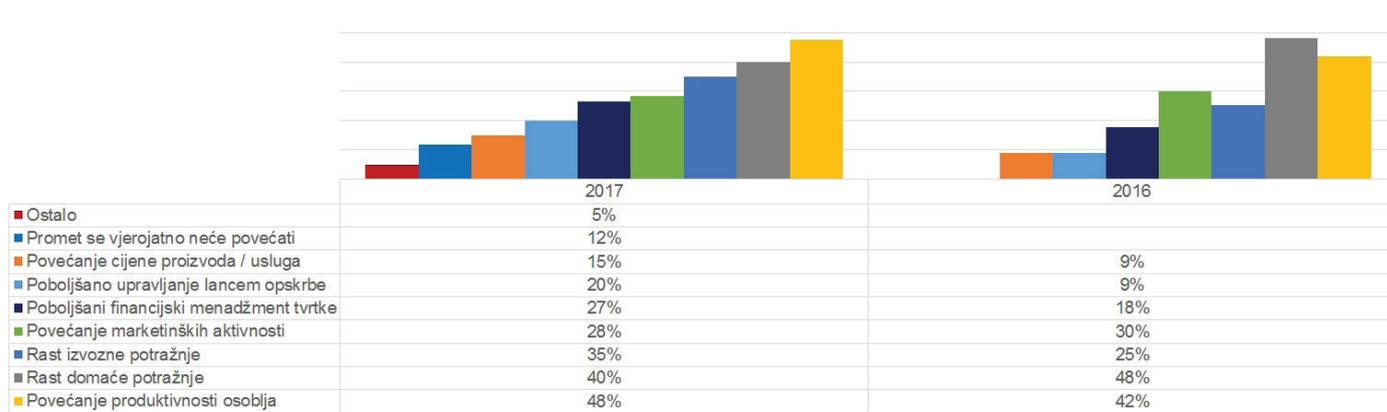
Kao i u 2015. godini, povećanje cijena proizvoda ili usluga smatra se neučinkovitim za povećanje prometa (16%). U bankarskom sektoru 57% ispitanika odabralo je produktivnost, što je najveći postotak po sektorima, dok se u sektoru osiguranja i energetskom sektoru isto ne smatra ključnim razlogom povećanja prihoda.

U prosjeku 18% ispitanika srednje i istočne Europe ne predviđa rast prometa u 2017., najviši postotak takvih odgovora je u Rumunjskoj (26%) i Poljskoj (25%).

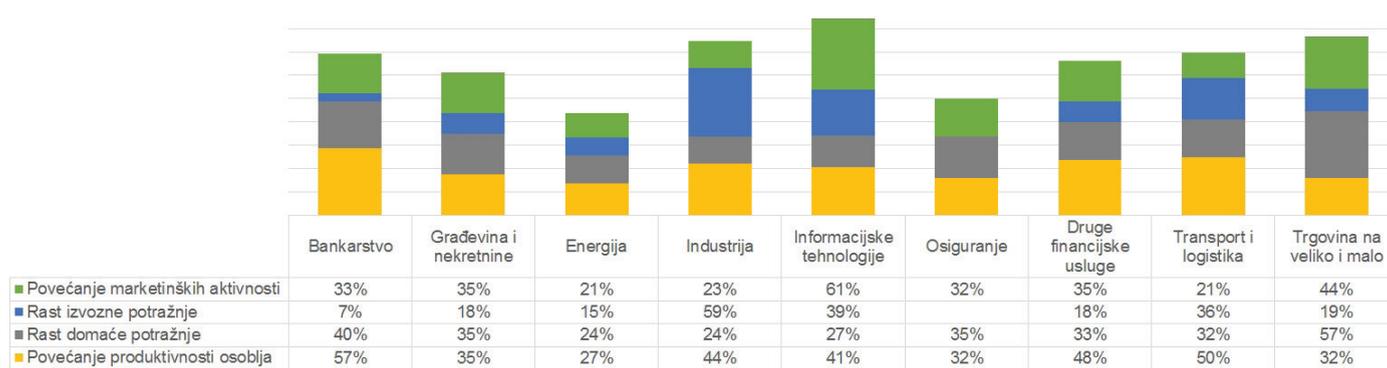
## Koji su glavni pokretači rasta prometa vaše tvrtke u 2017.?



## Koji su glavni pokretači rasta prometa vaše tvrtke u Hrvatskoj u 2017.?



## Prema sektoru



## Prema prometu





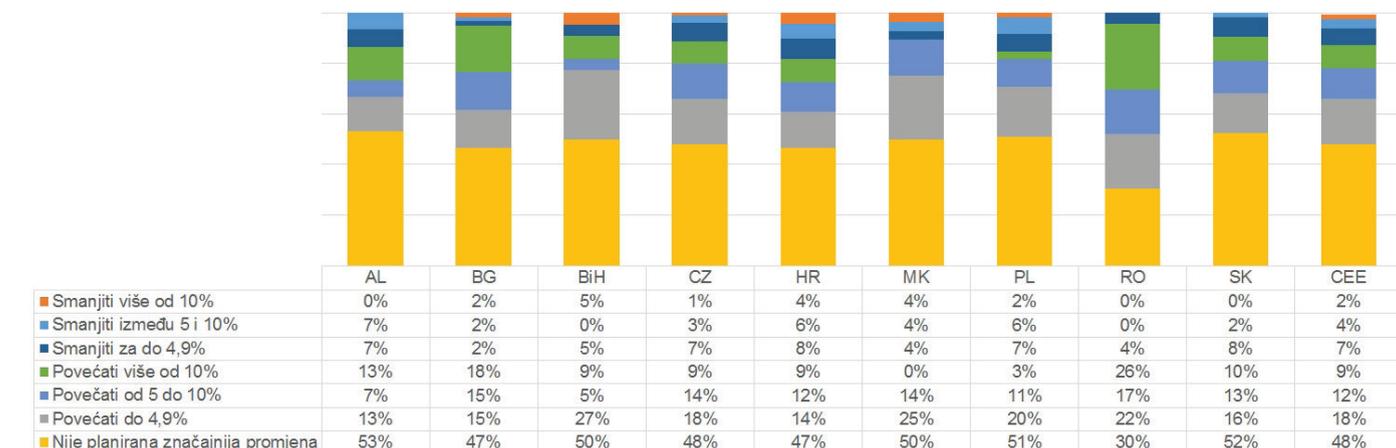
Reisona

## Oko 40% poduzeća će povećati broj zaposlenika u bliskoj budućnosti

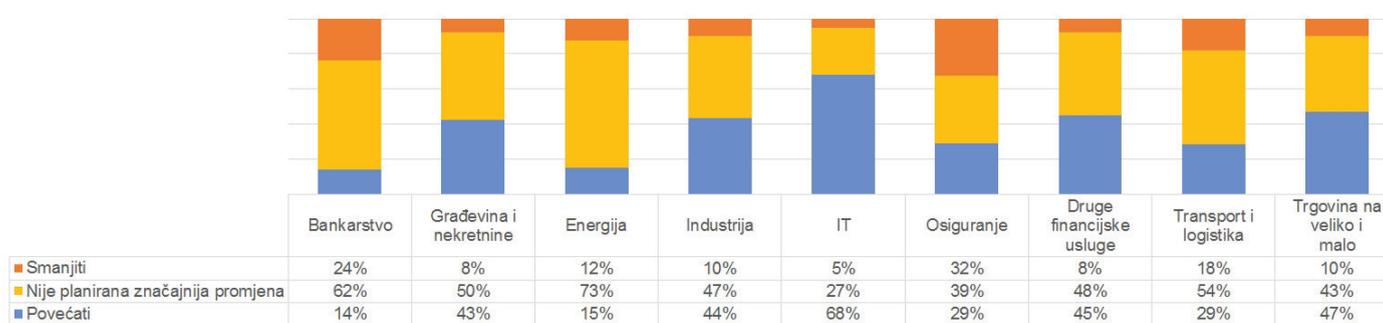
Prosjek poduzeća istočne i srednje Europe koje planiraju povećati broj zaposlenika u narednih 12 mjeseci je 40% (nešto više od prošlogodišnjih 36%), ponajviše zbog Rumunjske (65%) i Bugarske (48%). **Hrvatska je pri samom vrhu s 35%. Istovremeno, 18% hrvatskih ispitanika smatra da će u slijedećih 12 mjeseci smanjiti broj zaposlenika, nešto više od prosjeka (13%).** Velikih 48% ispitanika srednje i istočne Europe ne planira nikakve značajne promjene broja zaposlenih u slijedećih 12 mjeseci.

Po sektorima, prema očekivanju, 68% ispitanika u IT sektoru planira nova zapošljavanja za razliku od bankarskog (14%) i energetske (15%) sektora. Gledajući na potrebe zapošljavanja u odnosu na prihod poduzeća, 58% poduzeća s godišnjim prometom do milijun eura planiraju povećati broj zaposlenika dok samo njih 25%, s prometom preko 200 milijuna eura, planira učiniti isto.

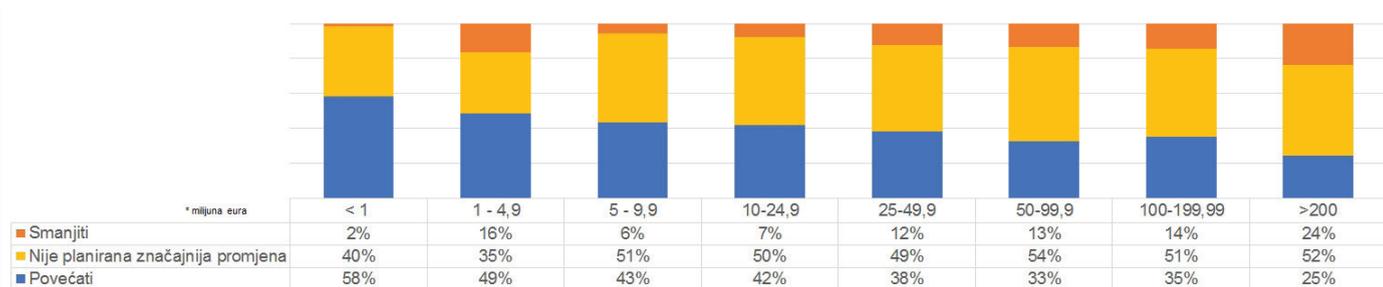
### Koja su vaša očekivanja broja zaposlenika vaše tvrtke u narednih 12 mjeseci?



### Prema sektoru

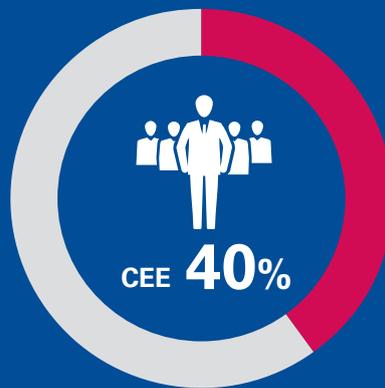


### Prema prometu





## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: promjena broja zaposlenika u slijedećih 12 mjeseci

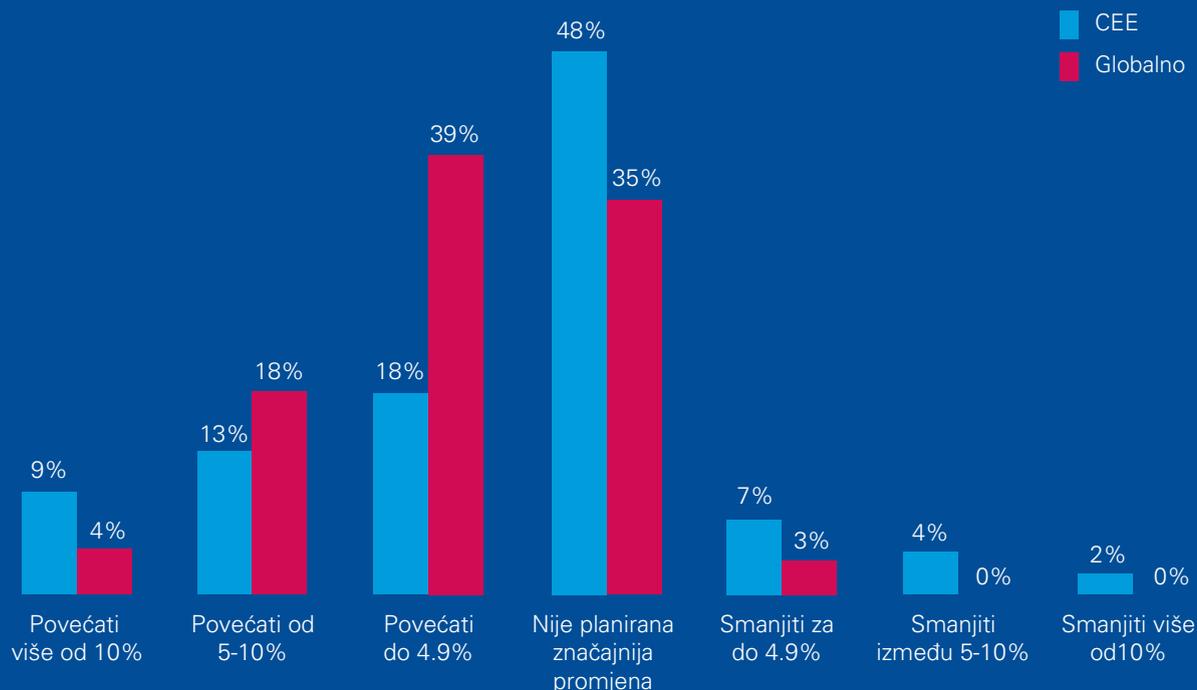


Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

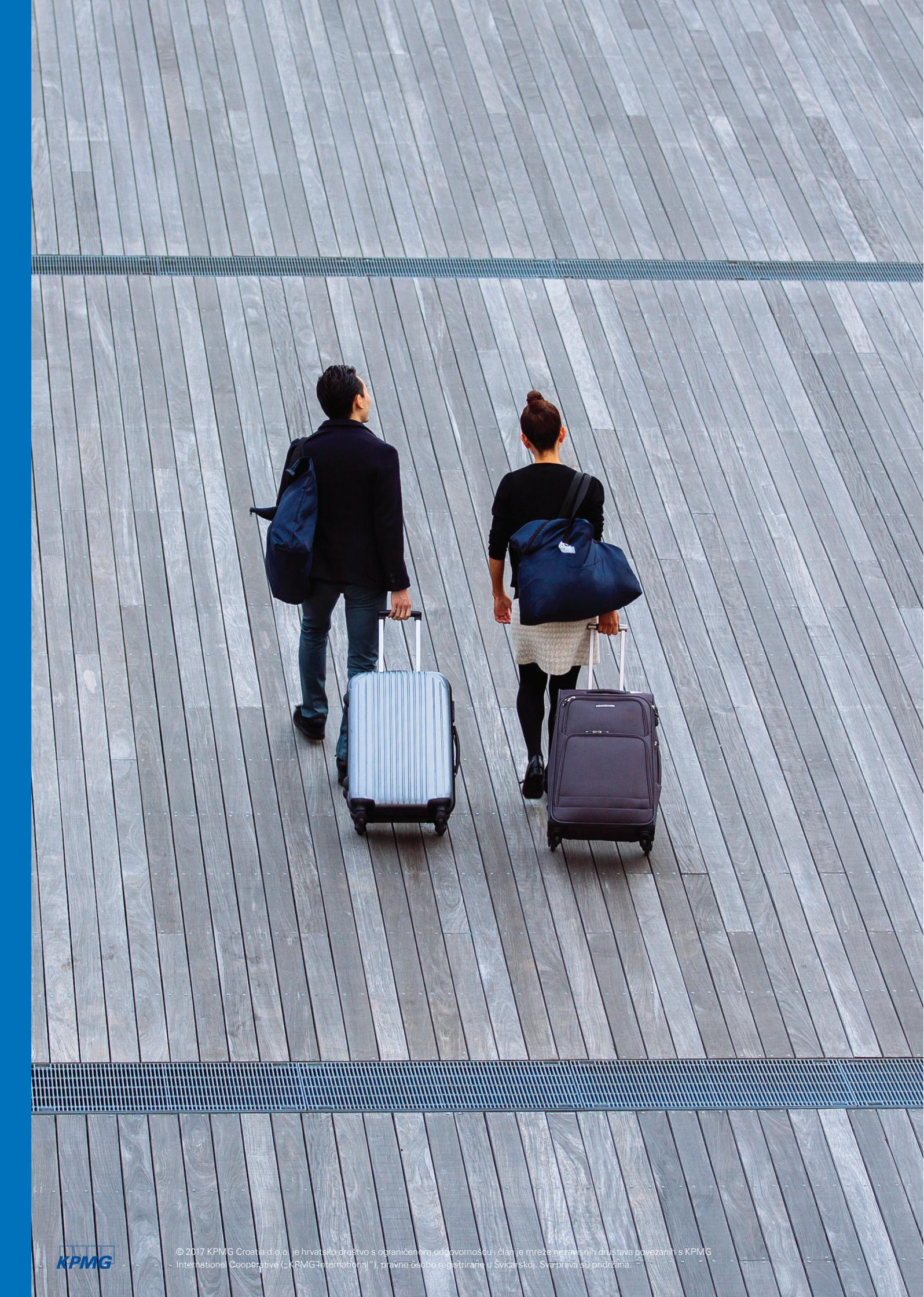
Gotovo 60% globalnih poslovnih čelnika očekuje, u kraćem roku, aktivnije zapošljavanje u odnosu na 40% svojih kolega u srednjoj i istočnoj Europi.

Globalno, 39% ispitanika mišljenja je da će postotak promjene broja zaposlenika biti ispod 5% te da će smanjenje broja zaposlenika biti vrlo rijetka pojava u narednih 12 mjeseci.

### Kako očekujete kretanje broja zaposlenika vaše tvrtke u narednih 12 mjeseci?



Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

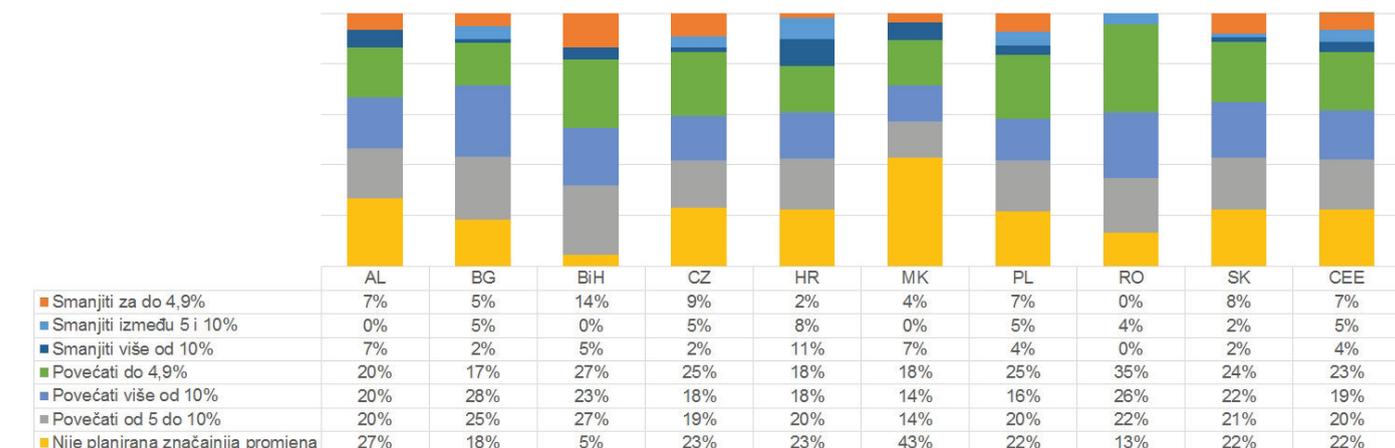


## Snažnije zapošljavanje u naredne 3 godine

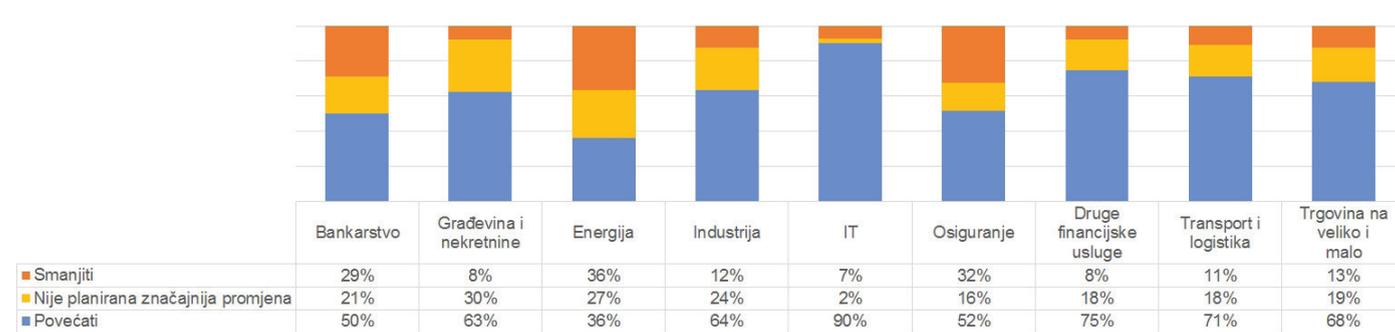
Šezdeset i dva posto (62%) ispitanika srednje i istočne Europe planira povećati broj zaposlenika u sljedeće 3 godine dok istovremeno samo 15% njih očekuje smanjenje (u Hrvatskoj

21% i Bosni i Hercegovini 19%). Najaktivnije zapošljavanje očekuju poduzeća u Rumunjskoj (83%), Bosni i Hercegovini (77%) i Hrvatskoj (56%).

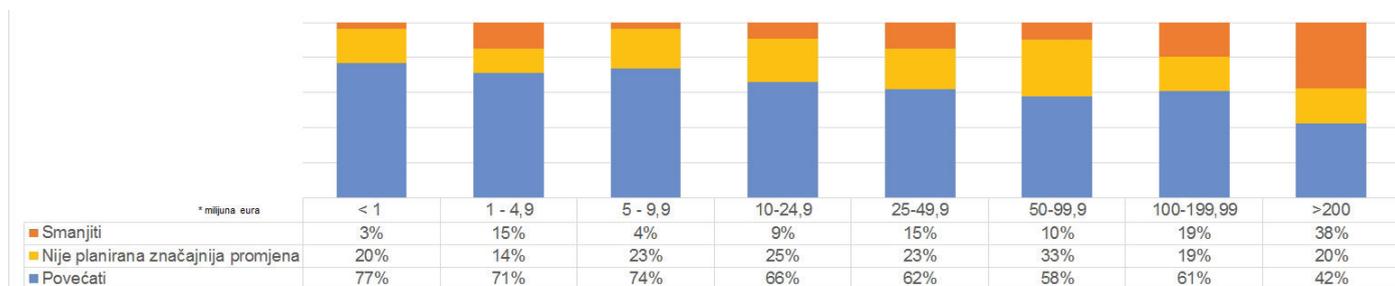
### Kako očekujete kretanje broja zaposlenika vaše tvrtke u naredne 3 godine?



### Prema sektoru



### Prema prometu

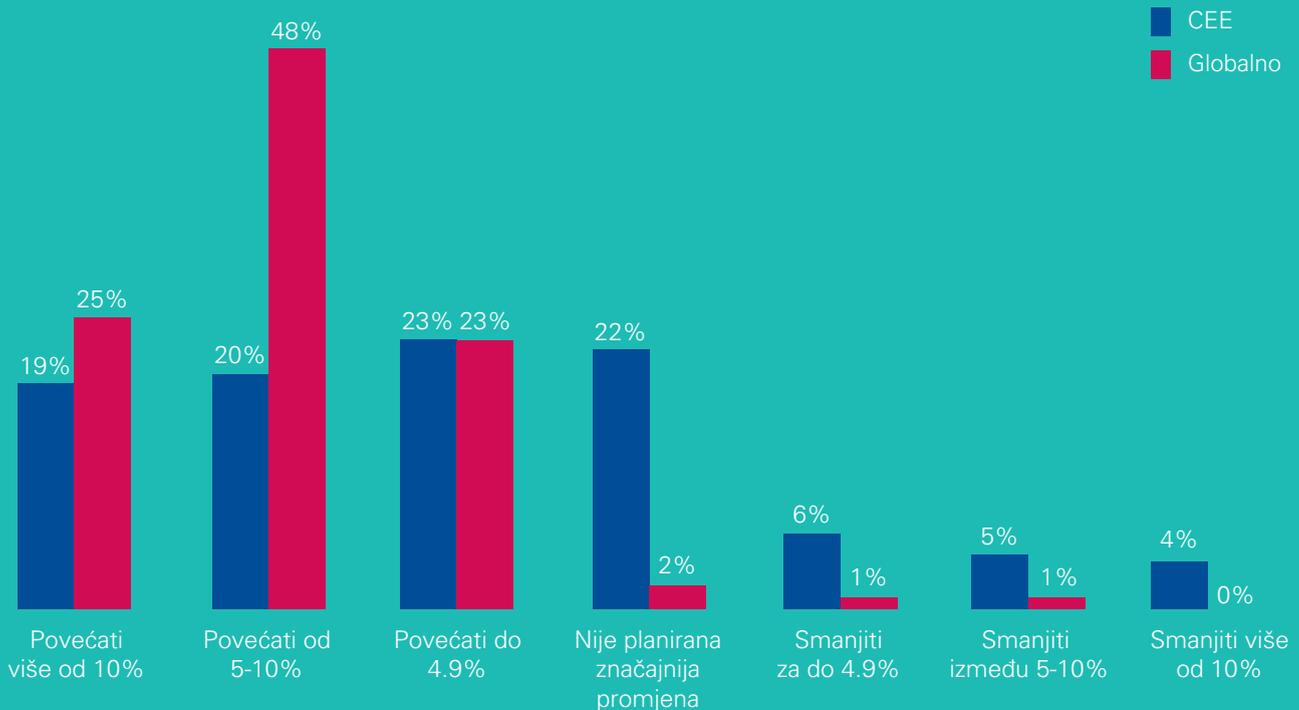


## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: kretanje broja zaposlenika u sljedeće 3 godine



Skoro jednoglasno (96%) globalni poslovni čelnici očekuju povećanje broja osoblja u sljedeće 3 godine dok je isti stav izrazilo 62% u srednjoj i istočnoj Europi. Globalno, prema 48% ispitanika najvjerojatniji rast broja zaposlenika bit će između 5% – 10%.

### Kako očekujete kretanje broja zaposlenika vaše tvrtke u naredne 3 godine?



Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

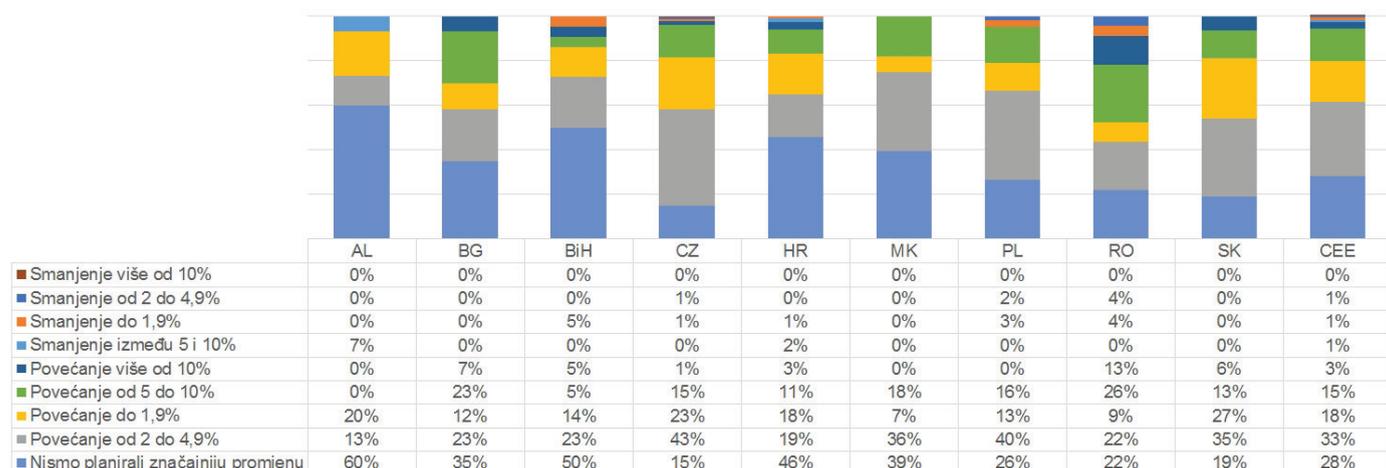
## Plaće u rastućem trendu

Šezdeset i devet posto (69%) ispitanika srednje i istočne Europe navodi namjeru povećanja plaće zaposlenicima u 2017. godini, što je evidentan rast u odnosu na prošlogodišnjih 58%. U Češkoj 83% ispitanika predviđa porast plaće, a slijede Slovačka sa 81%, Rumunjska 70%, Poljska 60% te **Hrvatska 52%**. Odgovori poslovnih čelnika u Albaniji ukazuju konzervativniji pristup: 60% ispitanika drži da se plaće neće bitno promijeniti.

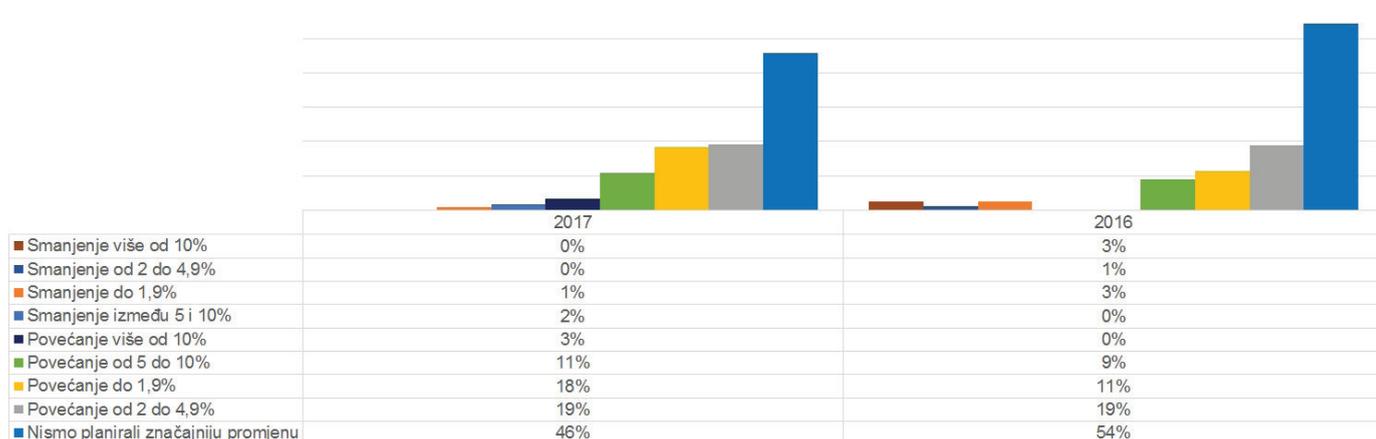
Prema zbirnim rezultatima, samo 3% ispitanika smatra da će smanjenje plaća biti vrlo rijetka pojava.

Prema sektorima, industrija, transport i logistika, te naravno, IT pripadaju vodećoj skupini u kojima tri četvrtine ispitanika planira povećanje plaća dok je sektor bankarstva najkonzervativniji (52%).

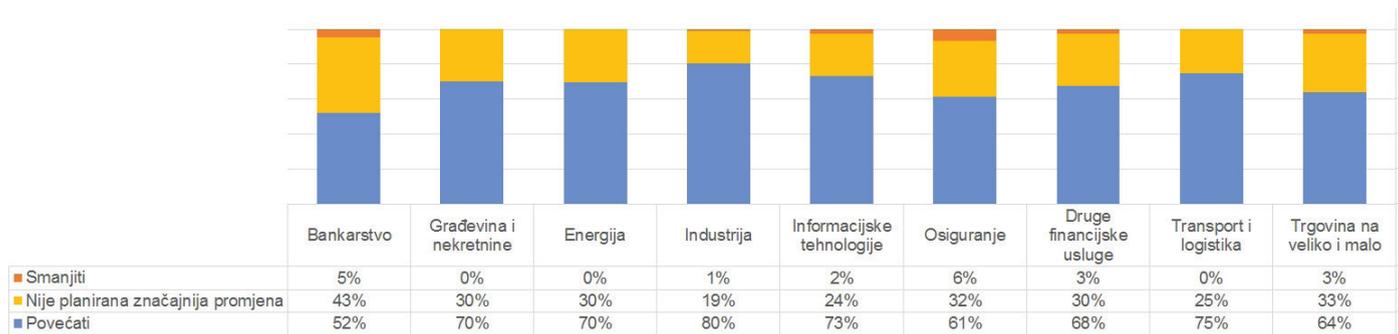
### Koji su planovi u vezi plaća zaposlenika vaše tvrtke u 2017. godini?



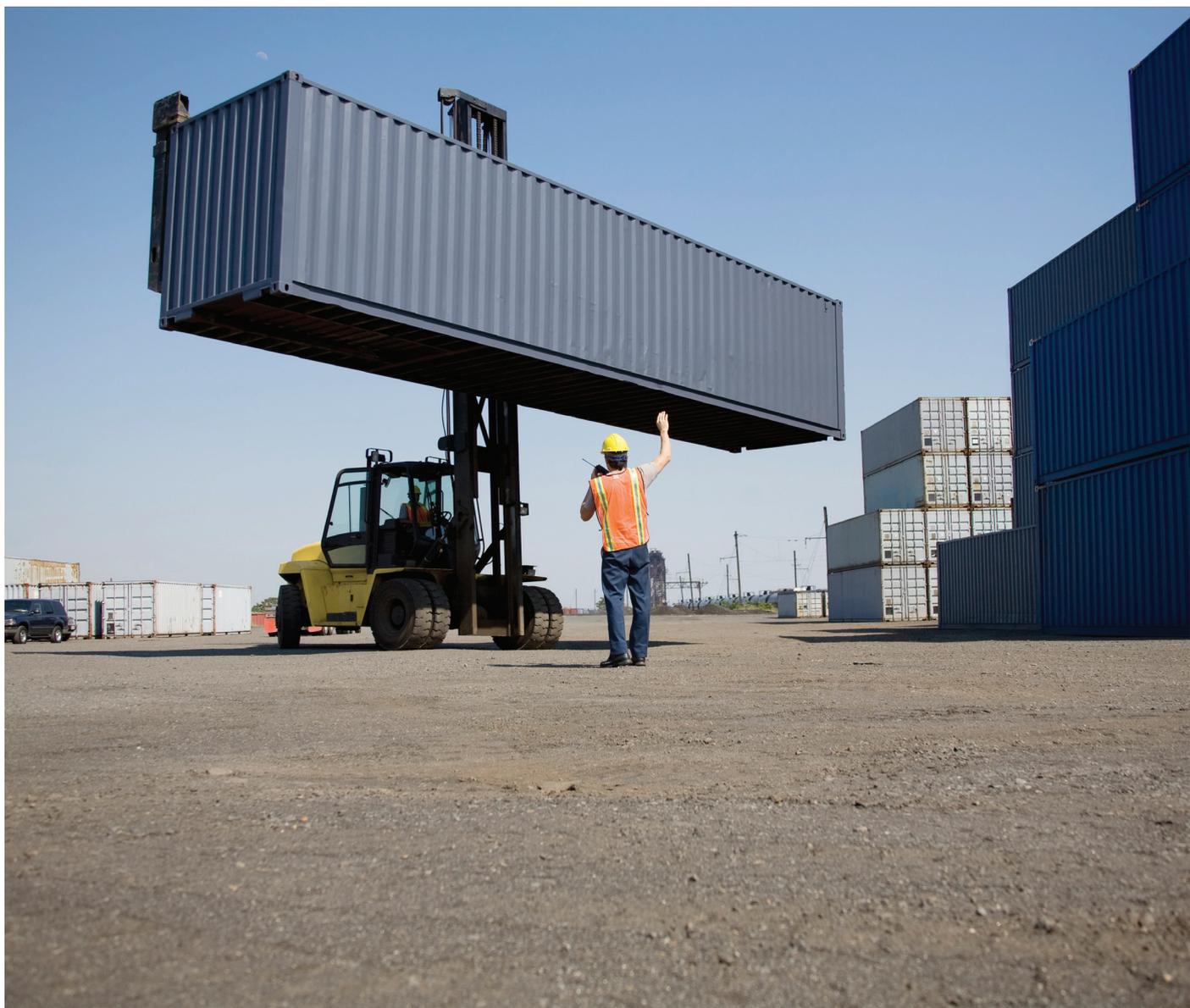
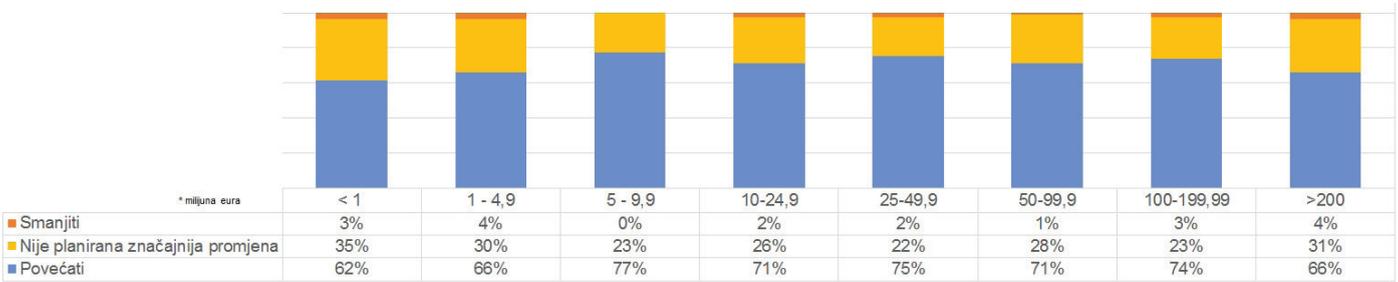
### Koji su planovi u vezi plaća zaposlenika vaše tvrtke u Hrvatskoj u 2017. godini?

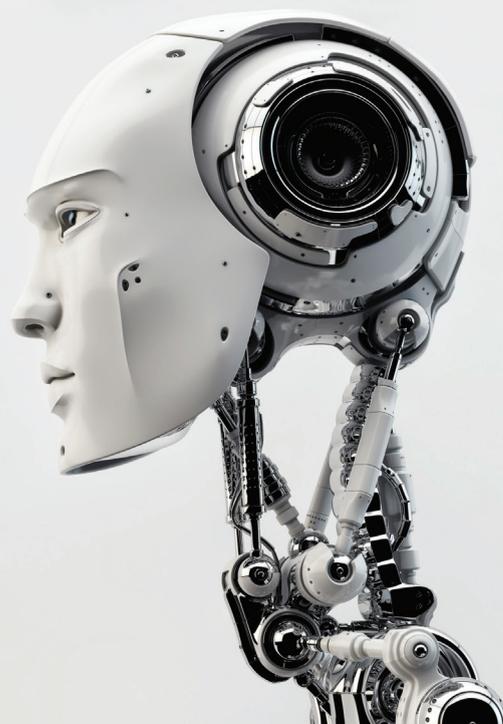


## Prema sektoru



## Prema prometu





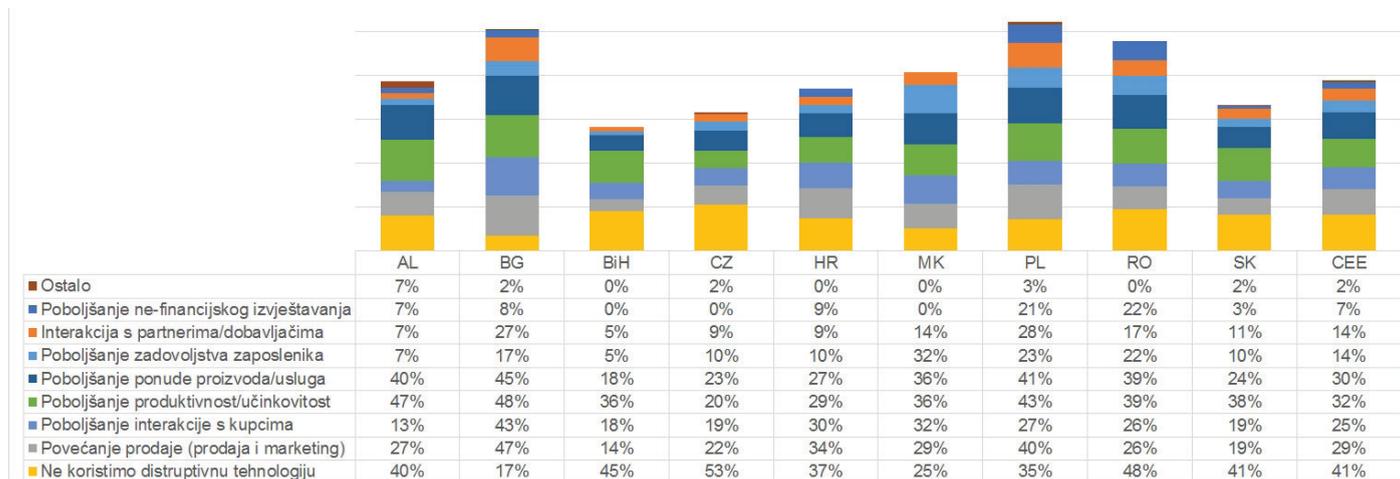
## Većina koristi disruptivne tehnologije

Disruptivna tehnologija je pristup koji stvara novu tržišnu vrijednost i vrijednost mreže te na kraju narušava postojeću tržišnu i mrežnu vrijednost, čime bi istisnuo uspostavljene tržišne lidere.

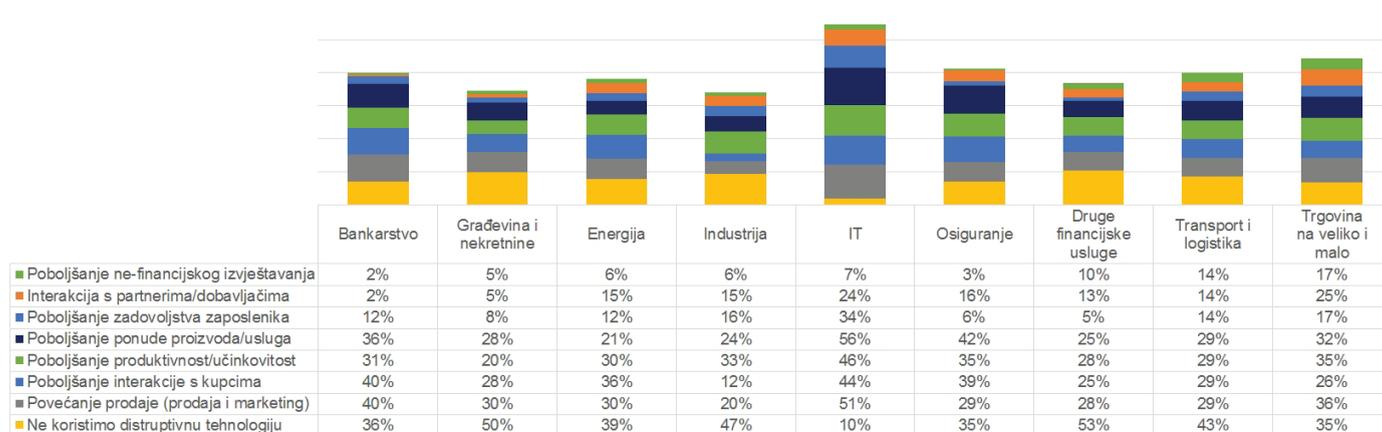
U prosjeku u istočnoj i srednjoj Europi, 59% ispitanika koristi disruptivne tehnologije, a 32% ih primjenjuje za poboljšanje

produktivnosti i efikasnosti. Trideset posto (30%) ih koristi za poboljšanje proizvoda i usluga, a 29% za povećanje prodaje. Najaktivniji na ovom području, kao što se i očekivalo, je IT sektor, a slijede ga bankarski sektor i sektor osiguranja te veleprodaja i maloprodaja. Istraživanje pokazuje da su najmanja poduzeća sklonija prihvaćanju disruptivnih tehnologija.

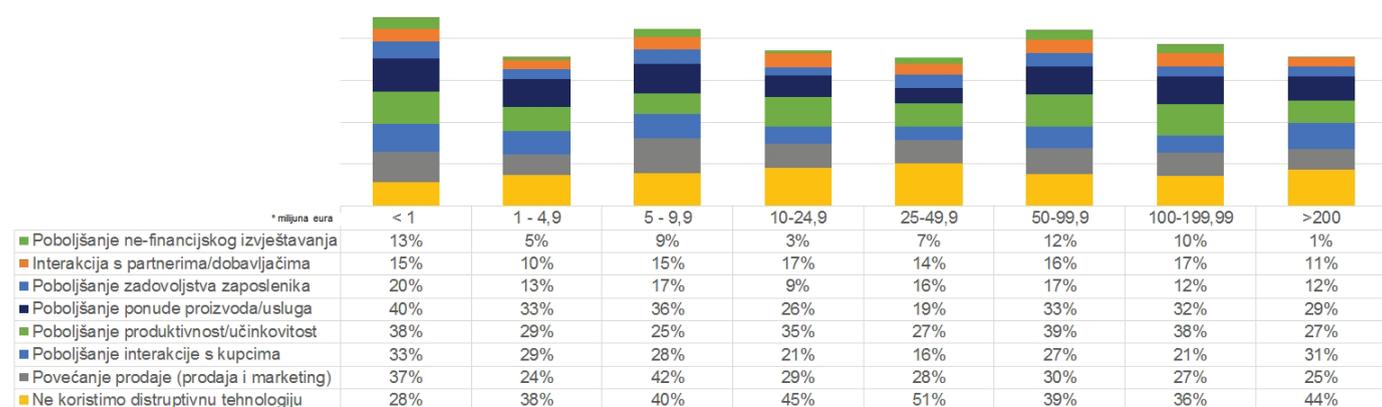
## Kako vaša organizacija trenutno koristi disruptivnu tehnologiju?



## Prema sektoru



## Prema prometu

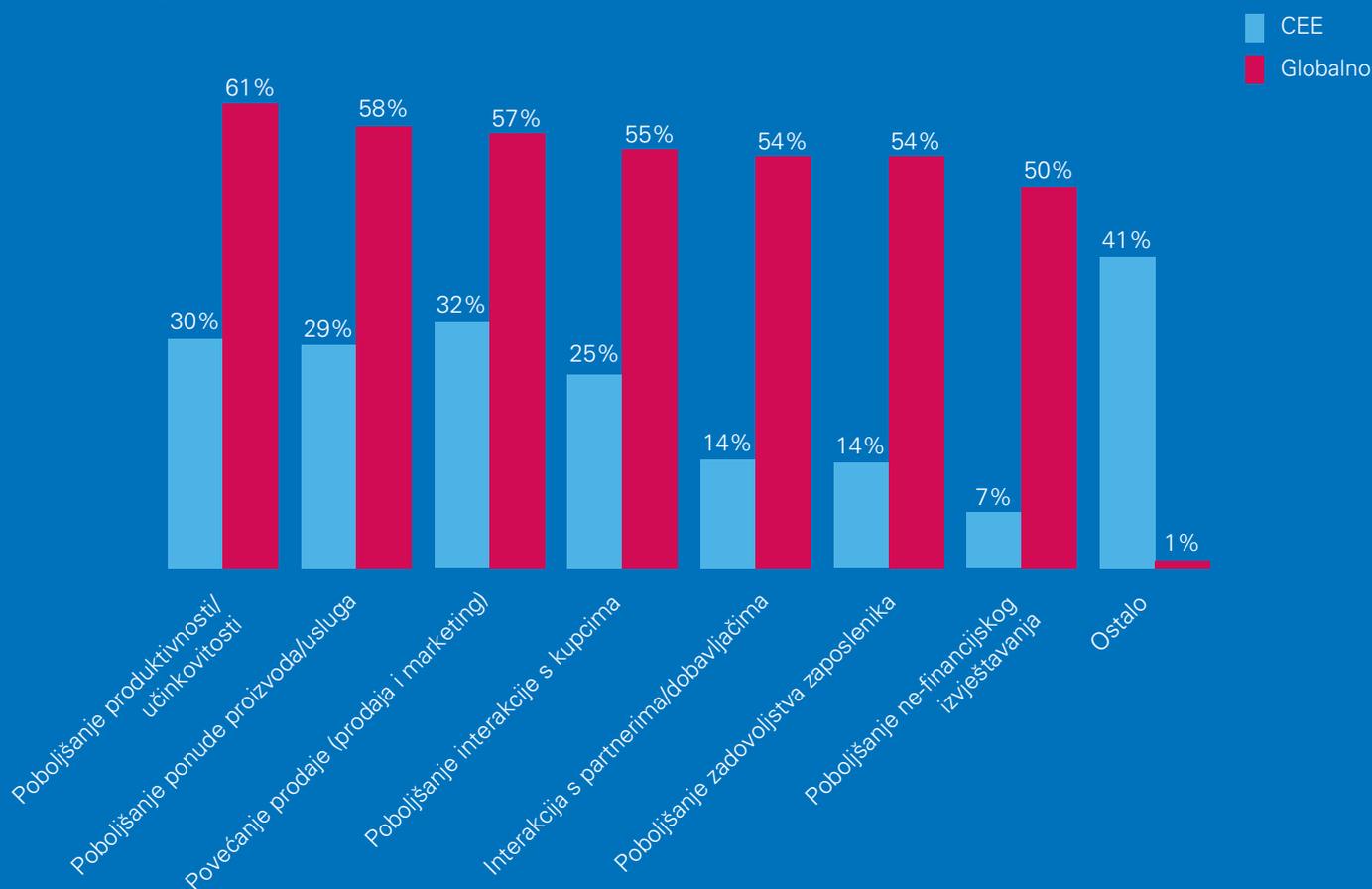


## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: upotreba disruptivne tehnologije



Postoji nedosljednost u korištenju disruptivnih tehnologija: 41% u srednjoj i istočnoj Europi priznaje da ih ne koriste, dok je na globalnoj razini postotak takvih odgovora skoro nepostojeći. Globalna poduzeća sklonija su istraživanju mogućnosti disruptivnih tehnologija, budući da, gledajući bilo koje područje, najmanje polovica ispitanika priznaje da ih koristi.

### Kako vaša organizacija trenutno koristi disruptivnu tehnologiju?

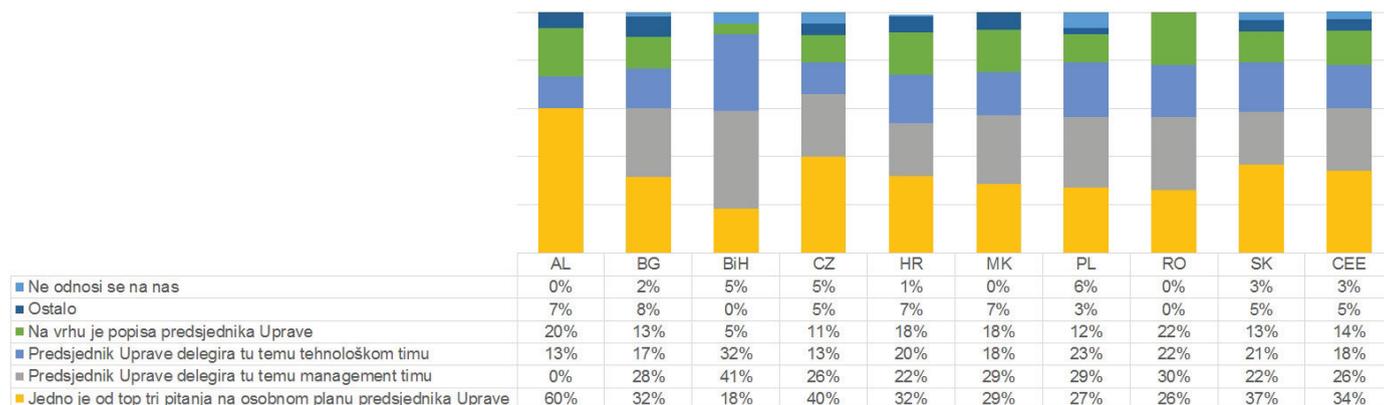


## Izvršni direktori/predsjednici Uprava cijene inovaciju

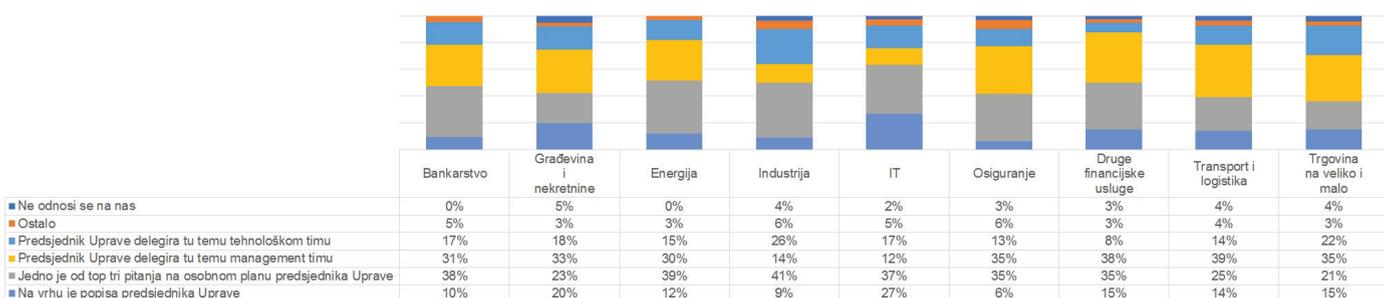
Trinaest posto (13%) ispitanika srednje i istočne Europe otkriva da su inovacije na vrhu dnevnog reda njihovih Izvršnih direktora/predsjednika Uprava, a za 34% je to jedna od tri najvažnije teme, navodno to istovremeno znači da za gotovo polovicu

ispitanika inovacija spada pod djelokrug Izvršnog direktora/predsjednika Uprave. Vrlo često inovacija je delegirana na rukovodeći tim (26%). Inovacija je najvažnija u IT sektoru (27%), a zatim u sektoru izgradnje i nekretnina (20%).

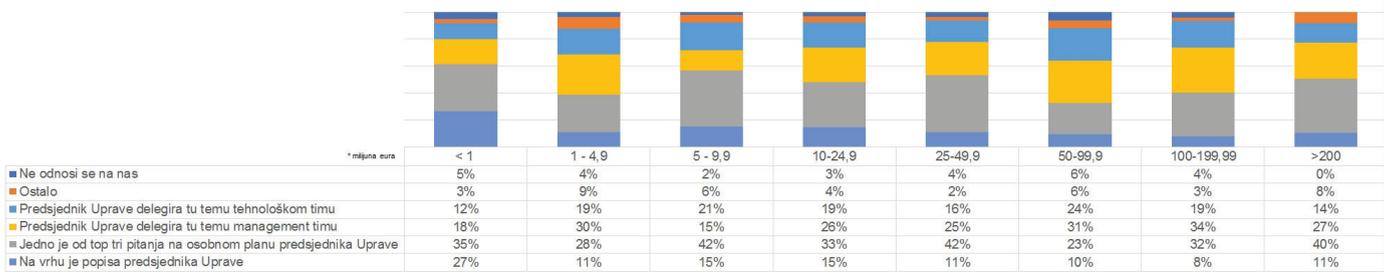
## Kakav je pristup vaše organizacije inovacijama?



## Prema sektoru



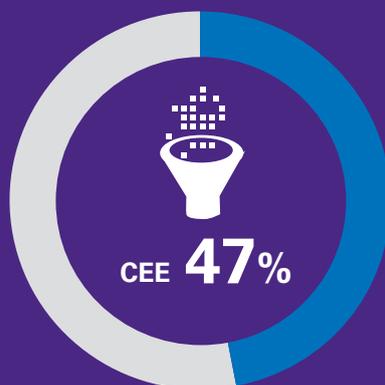
## Prema prometu





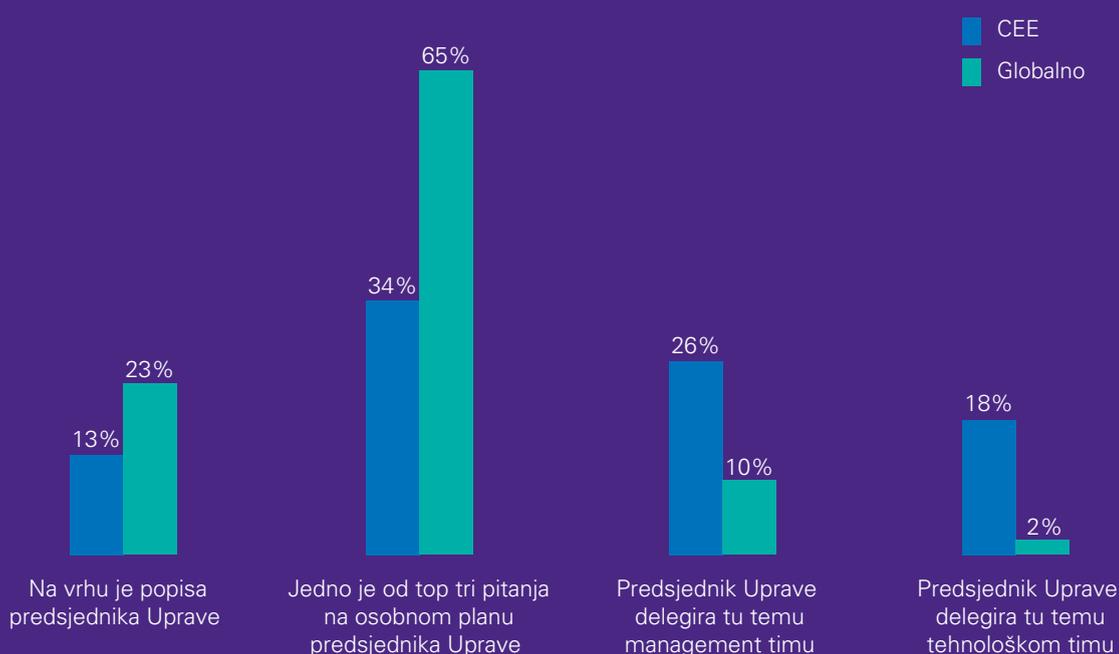
## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: inovacija i izvršni direktori/predsjednici Uprava

Inovacije su osobna, ključna tema za globalne izvršne direktore/predsjednike Uprava, uzimajući u obzir da se 88% suzdržava delegirati inovacije na upravljački ili stručni tim, dok se u istočnoj i srednjoj Europi od delegiranja suzdržava 47%.



Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

### Kakav je pristup vaše organizacije inovacijama?



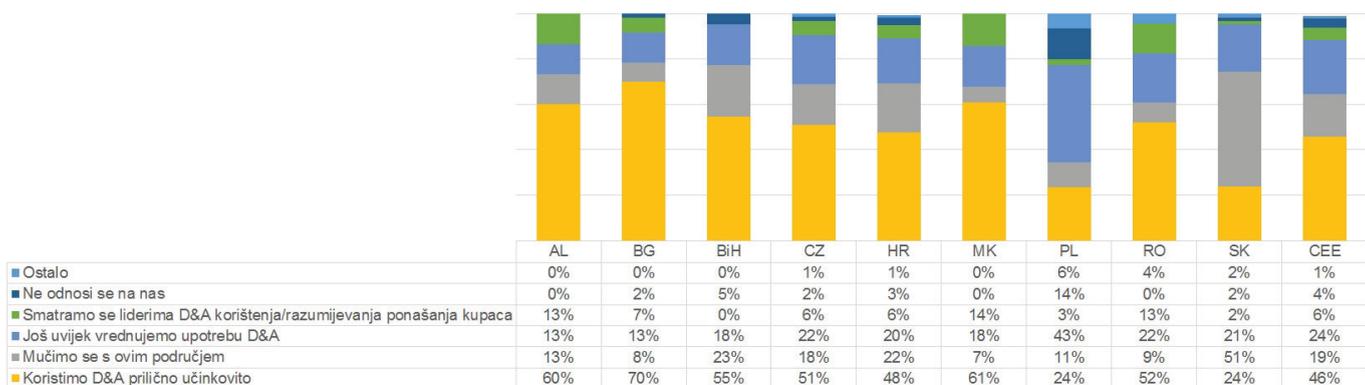
Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

## Učinkovito korištenje „podataka i analize“

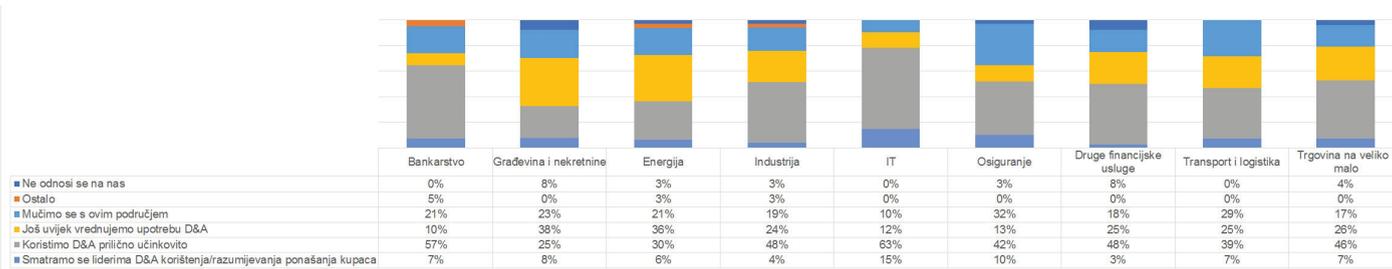
Četrdeset i šest posto regionalnih i **48% hrvatskih** ispitanika u srednjoj i istočnoj Europi vjeruje kako njihova poduzeća koriste „podatke i analize“ vrlo učinkovito, dok se 6% smatra vodećima, s time da su IT i bankarstvo vodeći u odnosu na druge sektore. Međutim, 19% ispitanika priznaje da se „bore“ na ovom području.

Pedeset posto (50%) ispitanika stavlja da „podaci i analize“ prvenstveno obuhvaćaju analizu postojećih kupaca. Važni su i za vođenje procesa i troškovnu učinkovitost (42%), te praćenje tržišta (37%). Zanimljivo je da se „podaci i analize“ ne koriste često za uočavanje prijevara i nepravilnosti (označilo samo 17% regionalnih i **11% hrvatskih** ispitanika).

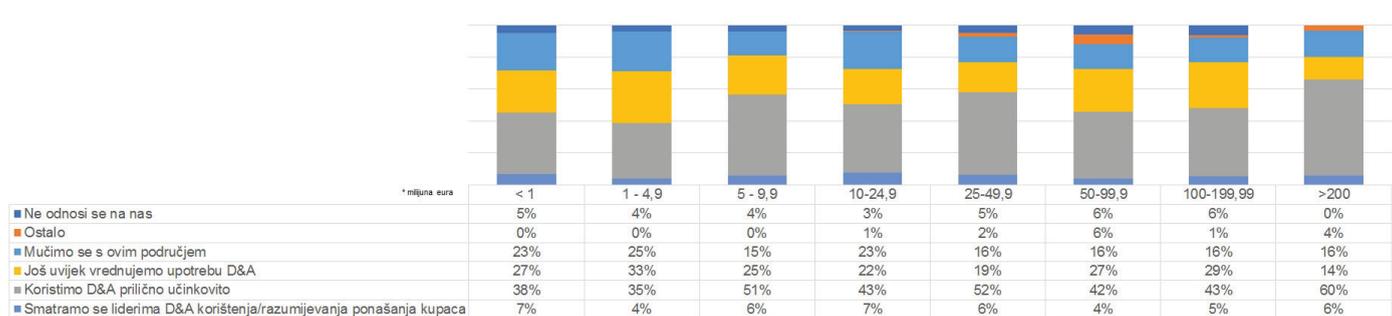
## Koliko učinkovito vaša organizacija koristi podatke i analize (D&A) za poboljšanje performansi?



## Prema sektoru

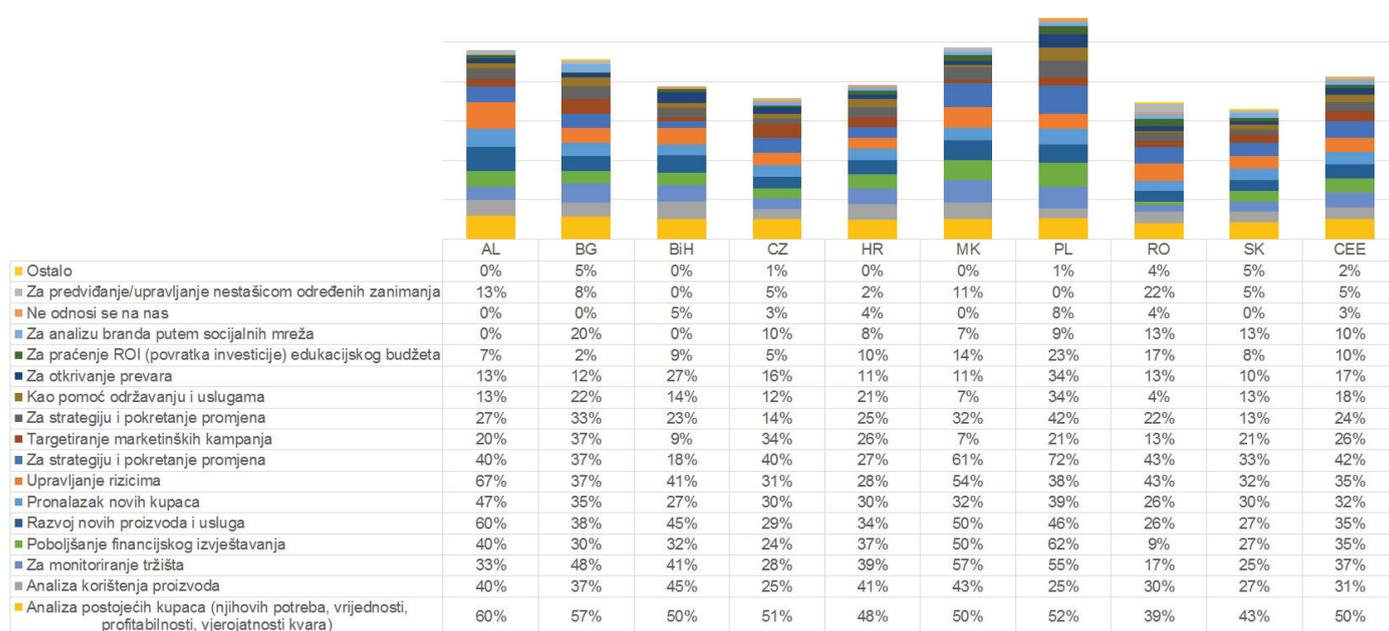


## Prema prometu

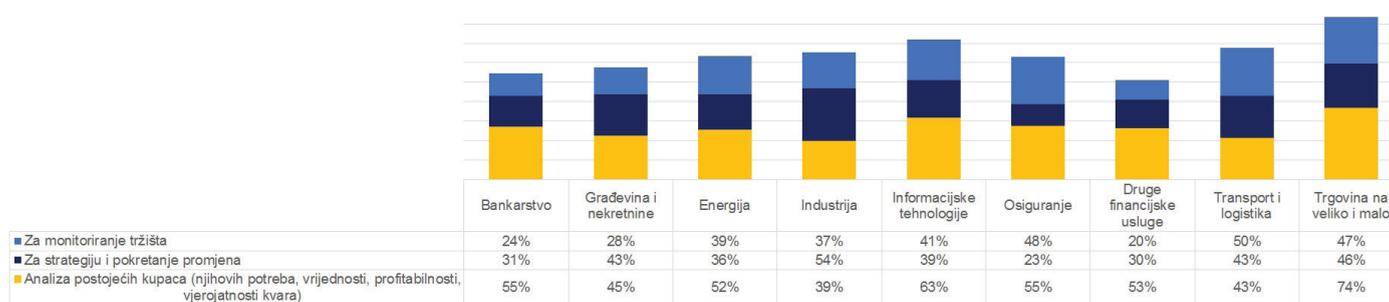




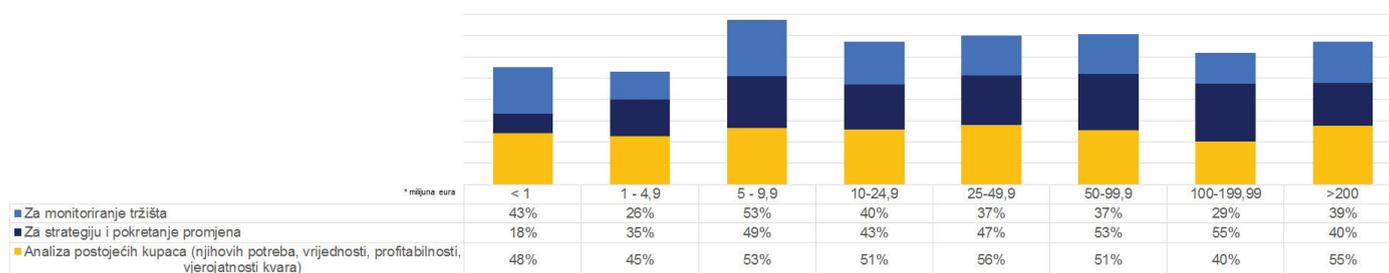
## Kako vaša organizacija koristi D&A?



## Prema sektoru (top 3)



## Prema prometu (top 3)

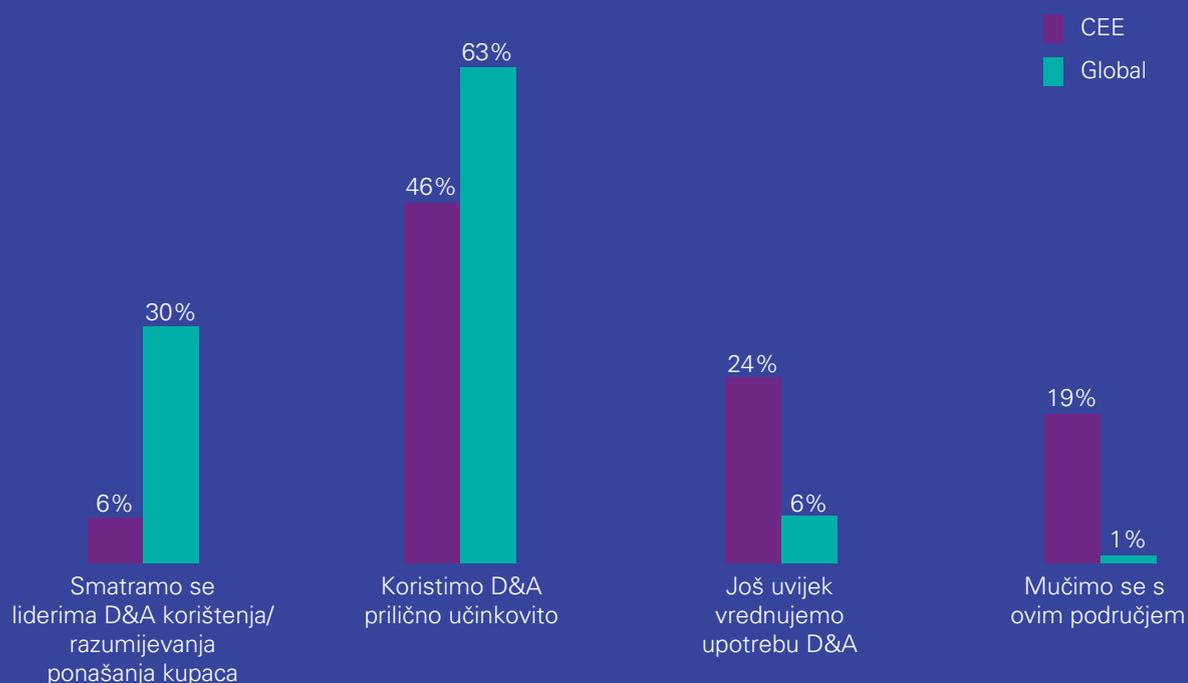


## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: korištenje „podataka i analitika“

Dok 93% globalnih poslovnih čelnika vjeruje da su njihova poduzeća ili lideri u korištenju „podataka i analitika“ ili da ih koriste prilično učinkovito, postotak vezan uz isto, u srednjoj i istočnoj Europi ostaje na 52%, a 19% priznaje da se „bore“ u ovom području.



### Kako učinkovito vaša organizacija koristi podatke i analize (D&A) za poboljšanje performansi?

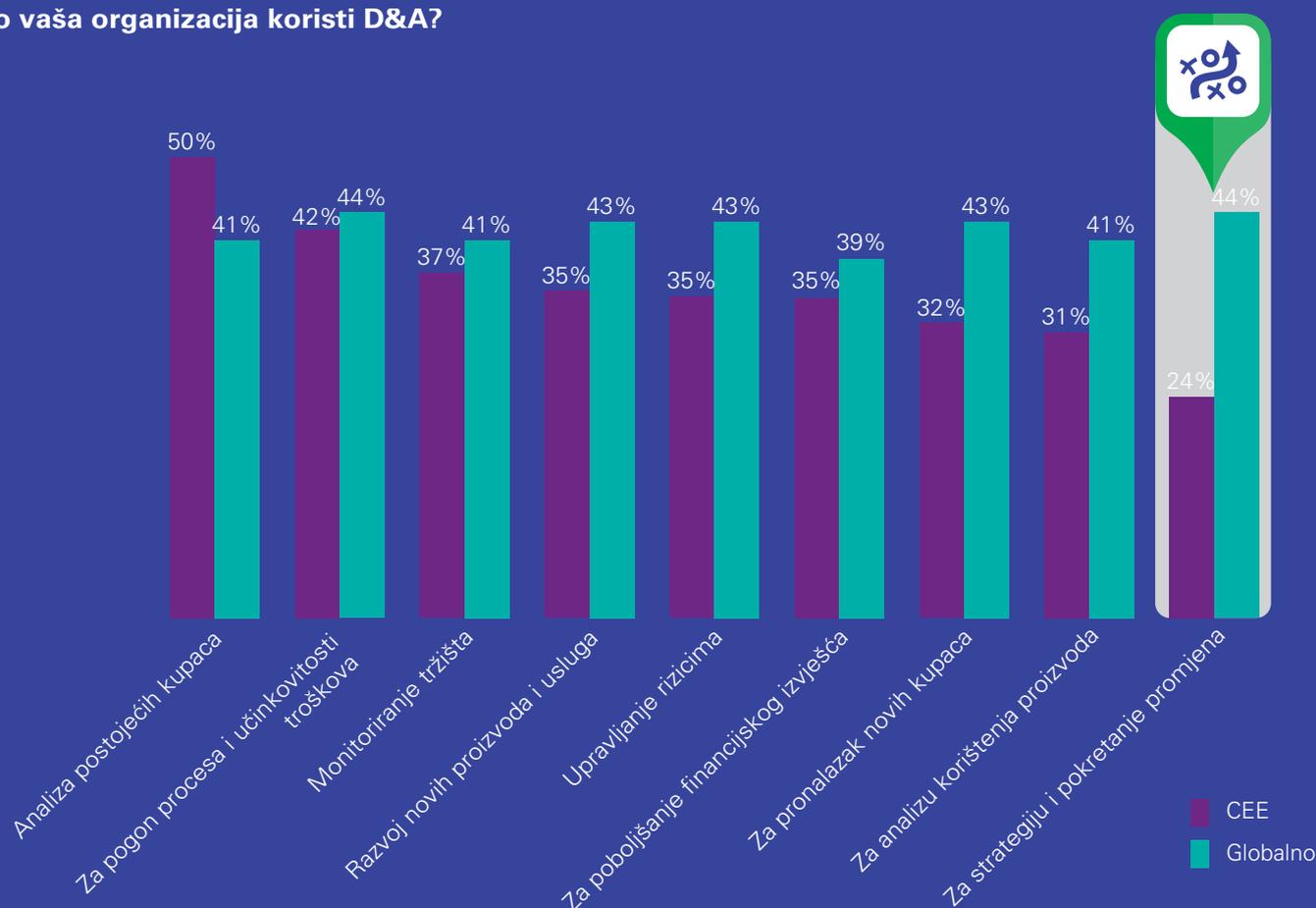


Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: kako se „podaci i analitike“ koriste

Iako se intenzitet korištenja „podataka i analitike“ kod globalnih ispitanika preklapa s ispitanicima srednje i istočne Europe, velika razlika je uočena u kategoriji „pokretanje i strategija promjena“, tj. postoji su 44% kod globalnih ispitanika, a 24% kod ispitanika srednje i istočne Europe. U srednjoj i istočnoj Europi, „podaci i analitike“ prvenstveno se koriste za analizu postojećih kupaca.

### Kako vaša organizacija koristi D&A?



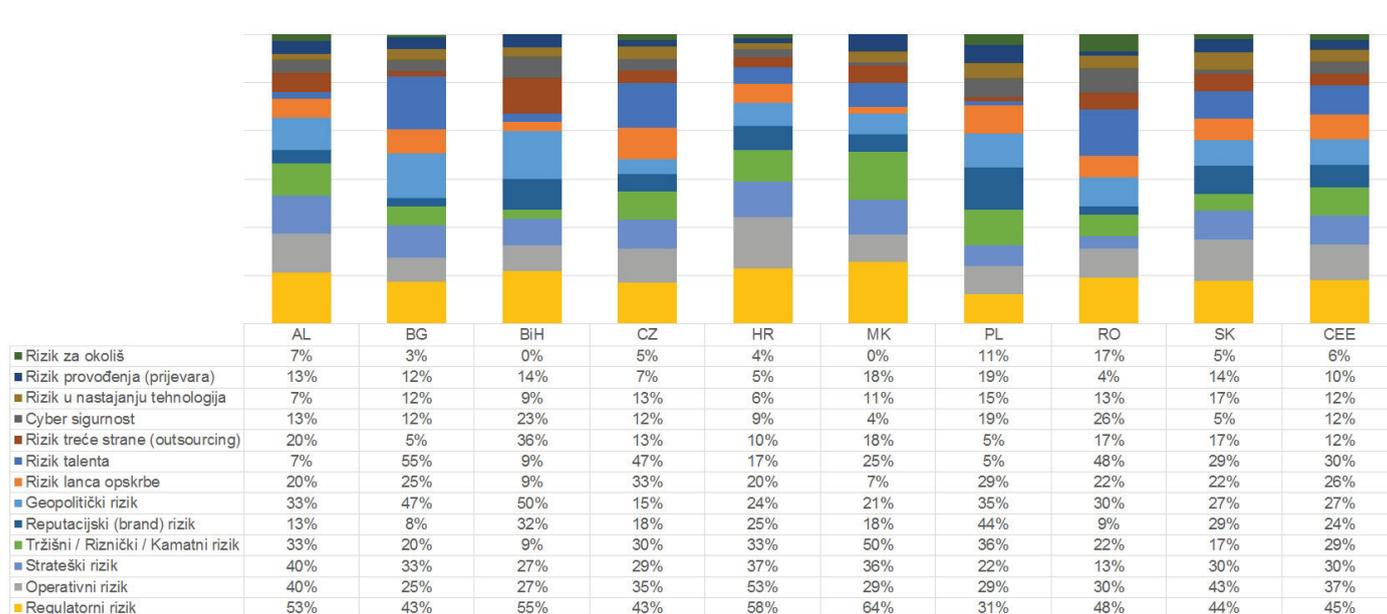
Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

## Zakonski (regulatorni) rizici su najveći

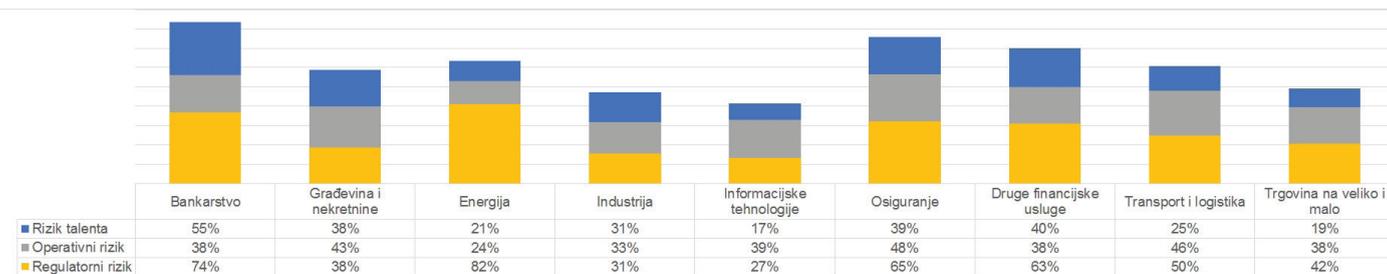
Općenito u srednjoj i istočnoj Europi, ispitanici su najviše zabrinuti regulatornim rizikom (45% - **Hrvatska: 58%**), operativnim rizikom (37% - **Hrvatska: 58%**), rizikom talenata i strateškim rizikom (oba s 30% - **Hrvatska: 17%**). Regulatorni

rizik je najveći u Makedoniji (64%) i **Hrvatskoj (58%)**. Od male važnosti su ispitanicima rizici za okoliš (6%) i rizik postupanja ili prijevара (10%), nakon čega slijede rizik tehnologija u nastajanju, rizik treće strane i rizik cyber sigurnosti (po 12%).

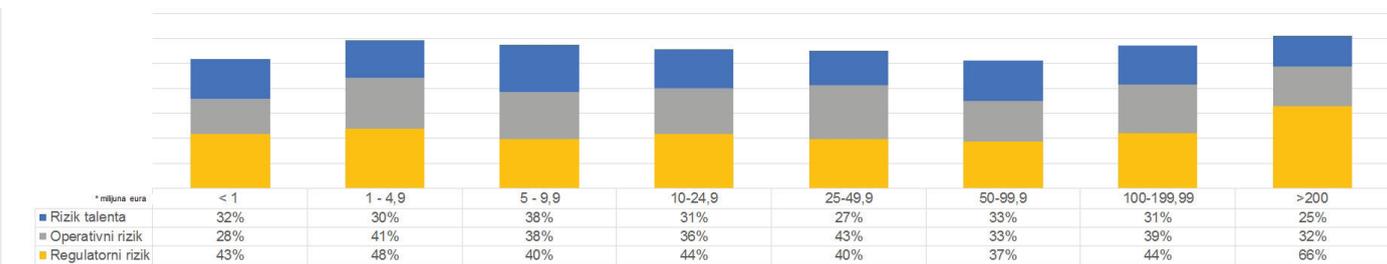
## Koji vas od navedenih rizika najviše brine?



## Prema sektoru



## Prema prometu



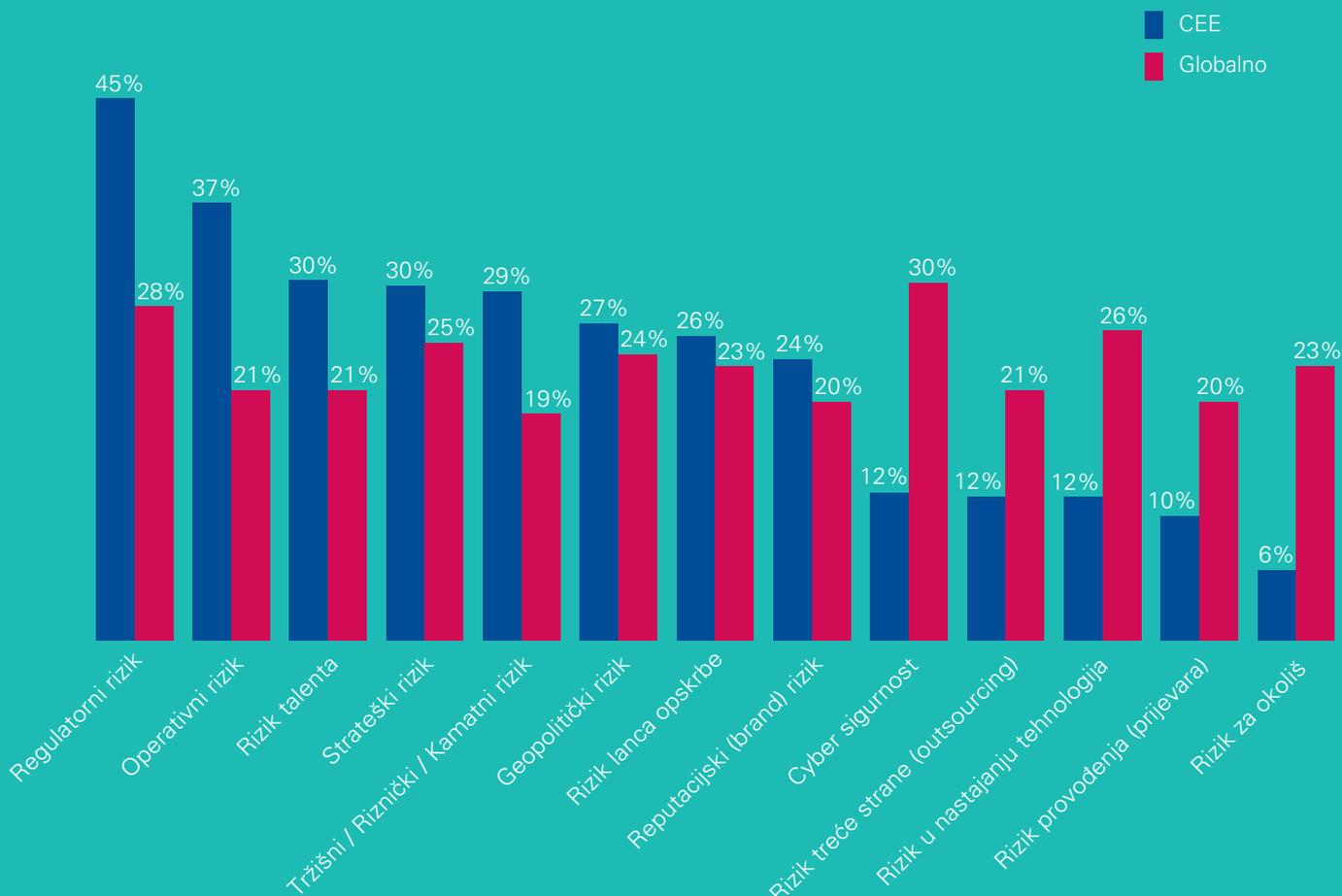


## Srednja i istočna Europa u usporedbi sa svijetom: rizici



U srednjoj i istočnoj Europi, poslovni čelnici najviše su zabrinuti regulatornim rizicima (45%) dok na globalnoj razini prvo mjesto zauzima rizik cyber sigurnosti, a slijede regulatorni i rizici tehnologija u nastajanju.

### Koji vas od navedenih rizika najviše brine?

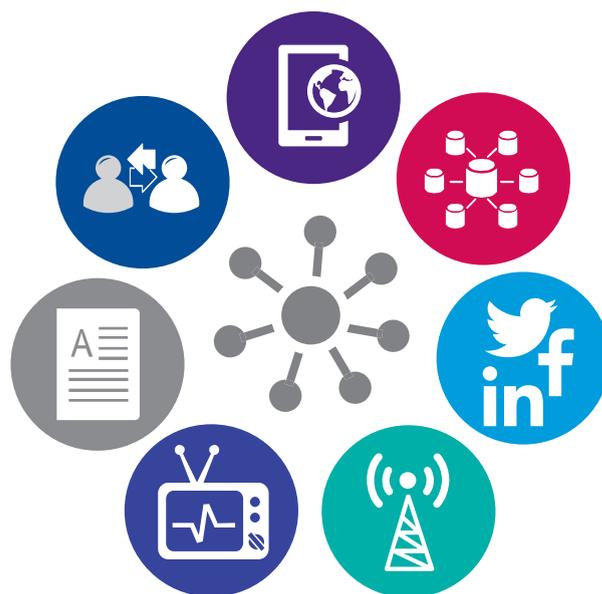


Izvori: 2016 Global CEO Outlook, KPMG International  
The Pulse of the Economy 2016, KPMG in CEE

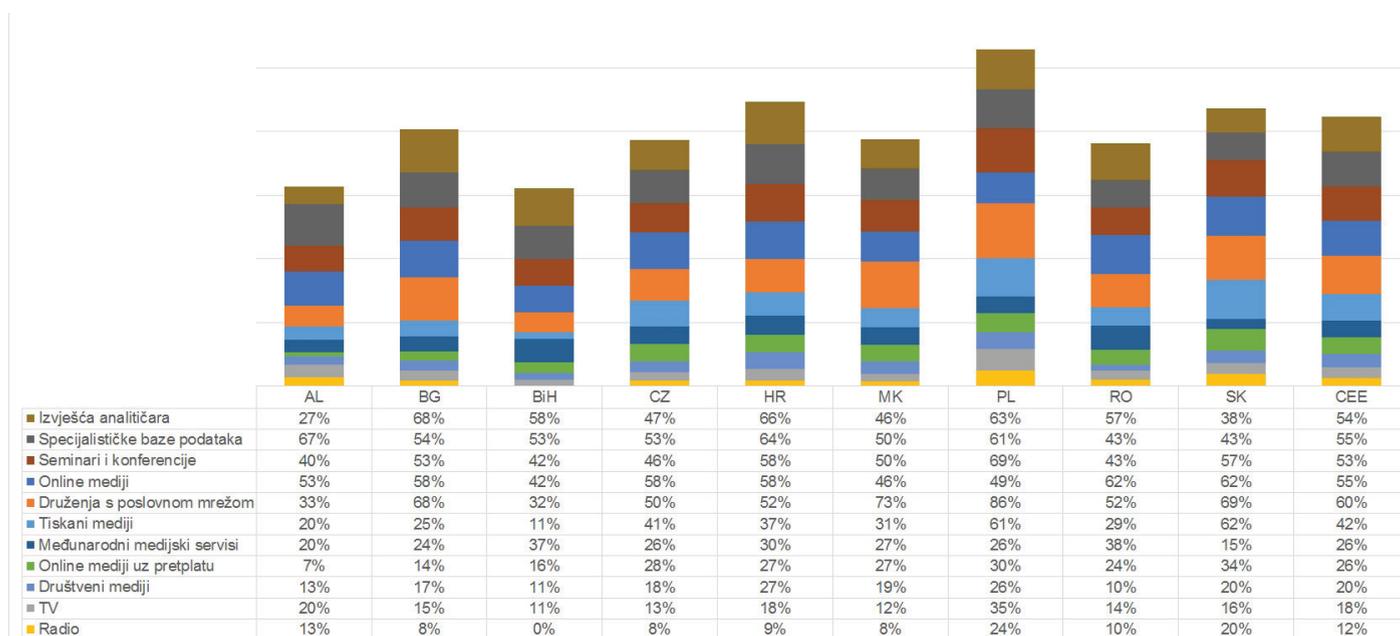
## Izvori informacija

Na pitanje o izvoru informacija koje se koriste za donošenje poslovnih odluka, 60% ispitanika kao izvor informacija preferira druženja s poslovnom mrežom, nakon čega slijede "online" mediji (56%). Printani mediji su važan izvor informacija za 42% ispitanika, dok radio (12%), televizija (18%) i društvene mreže (20%) igraju manju ulogu.

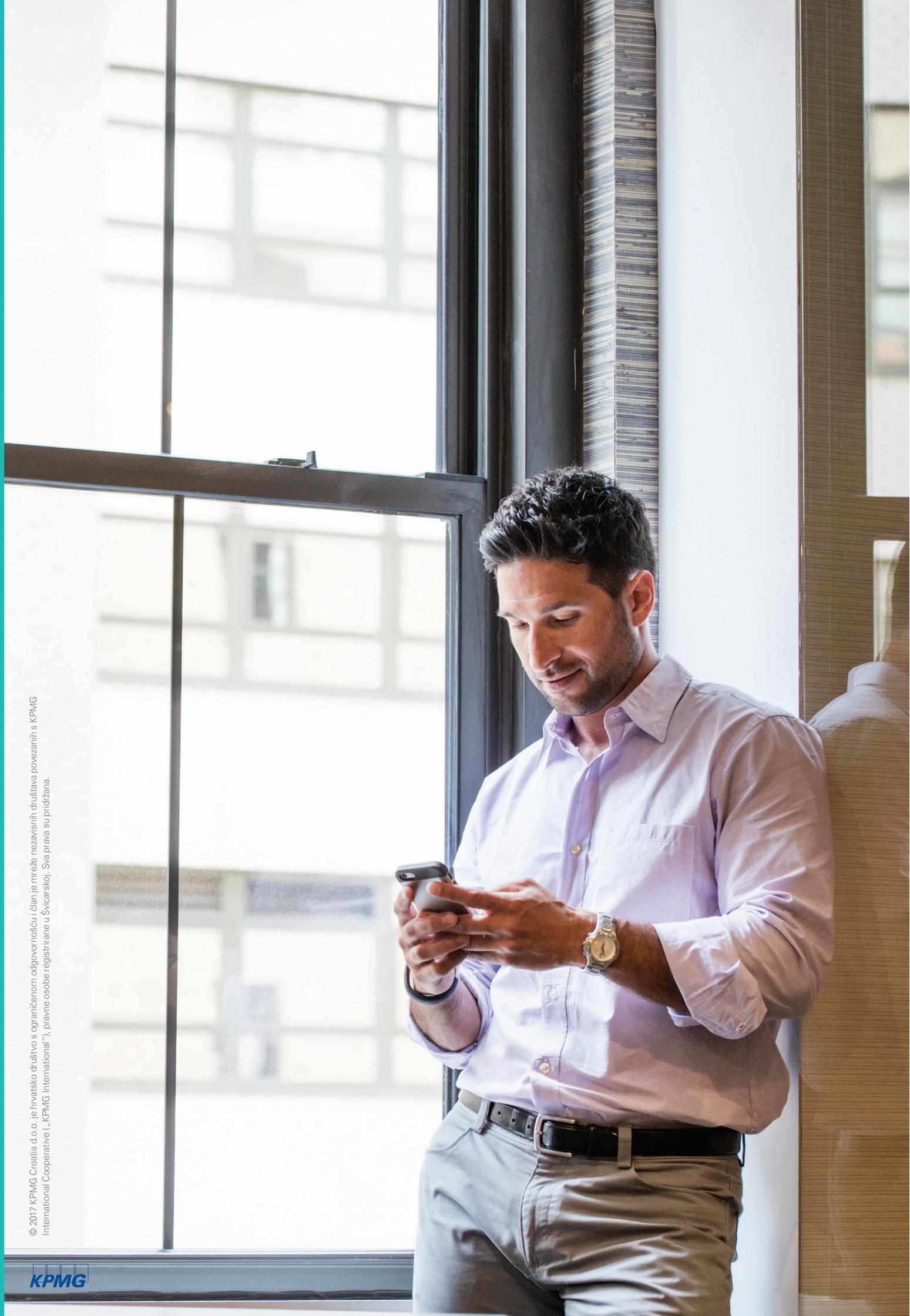
Hrvatskim ispitanicima najvažniji izvor informacija su izvješća analitičara (66%), a slijede specijalističke baze podataka (64%), seminari i konferencije te online mediji (oba sa 58%) te druženja s poslovnom mrežom (50%).



## Odakle prikupljate informacije pri donošenju poslovnih odluka?



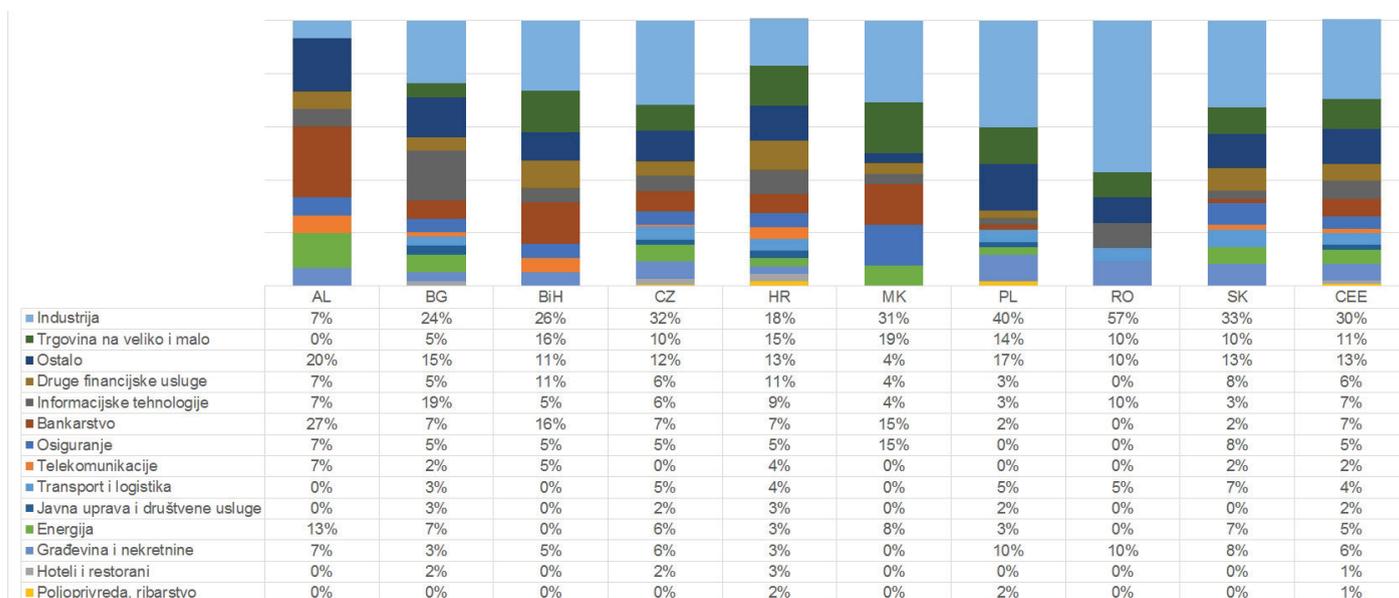
© 2017 KPMG Croatia d.o.o. je hrvatsko društvo s ograničenom odgovornošću i član je mreže nezavisnih društava povezanih s KPMG International Cooperative („KPMG International“), pravne osobe registrirane u Švicarskoj. Sva prava su pridržana.



# Profil ispitanika

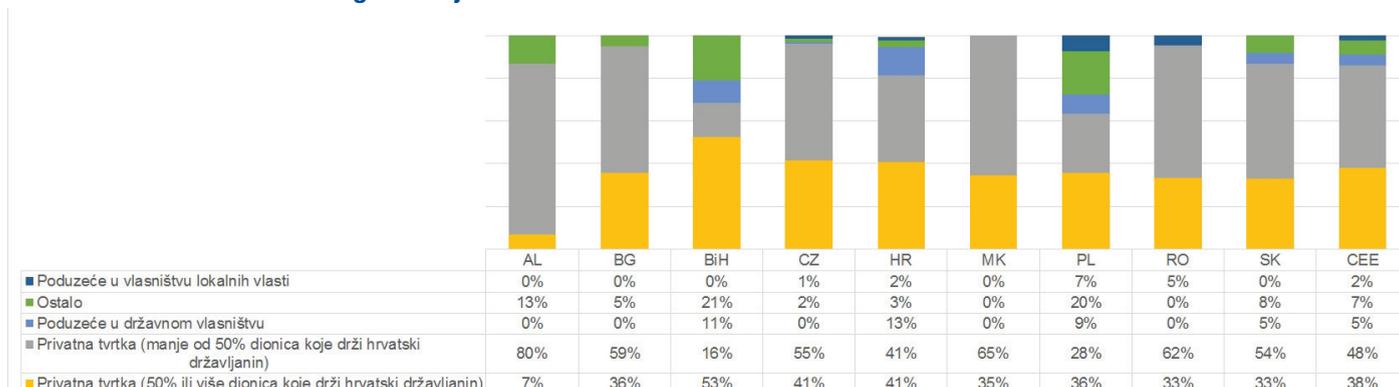
U istraživanju je prikupljeno ukupno 759 odgovora, od kojih je 167 hrvatskih. Prema poslovnim sektorima, industrija čini 30% odgovora, slijede veleprodaja i maloprodaja (11%) te bankarstvo (7%). Hrvatski ispitanici pretežno su iz industrije (18%), trgovine na veliko i malo (15%), financijskih usluga (19%) i IT sektora (6%).

## Sektor tvrtke



Četrdeset osam posto (48%) ispitanika dolazi iz poduzeća u kojima manje od pola dionica drže rezidenti. Navedeni udio najviši je u Albaniji (80%) i Makedoniji (65%). Udio domaćih privatnih tvrtki je najveći u Bosni i Hercegovini (53%).

## Vrsta organizacije



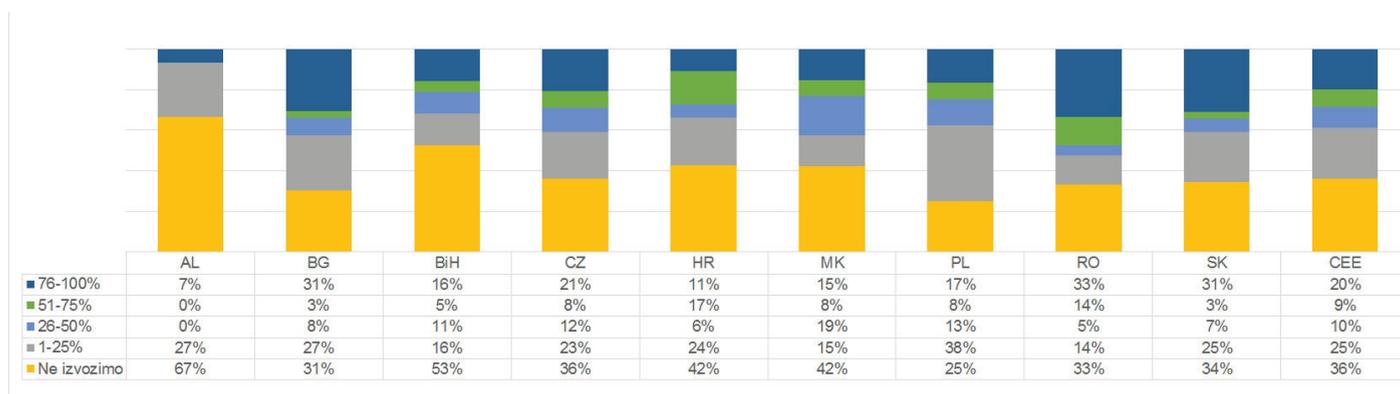
Prema veličini prihoda, 51% regionalnih i **56% hrvatskih** ispitanika dolazi iz poduzeća s godišnjim prometom preko 25 milijuna eura u 2015. godini.

### Prihod tvrtke (2015.)



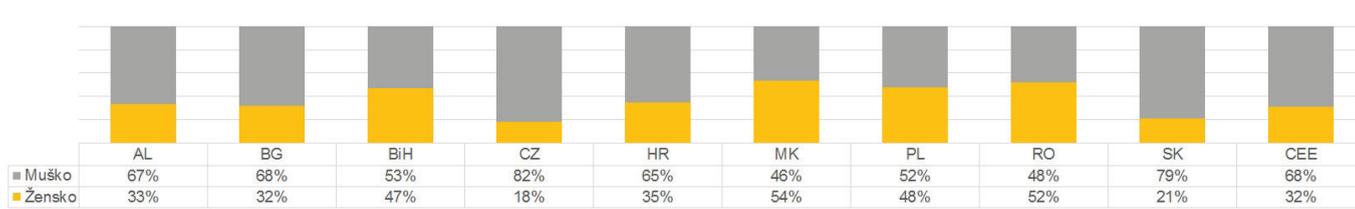
Šezdest i četiri posto, prema podacima prihoda iz 2015. godine, su poduzeća koja izvoze, a za 29% njih je prihod od izvoza veći od pola ukupnog godišnjeg prihoda.

### Postotak izvoza u ukupnoj prodaji (2015.)



Prema spolu, 68% ispitanika čine muškarci, dok je udio ženskih ispitanika bio najviši u Makedoniji (54%) i Rumunjskoj (52%).

### Spol



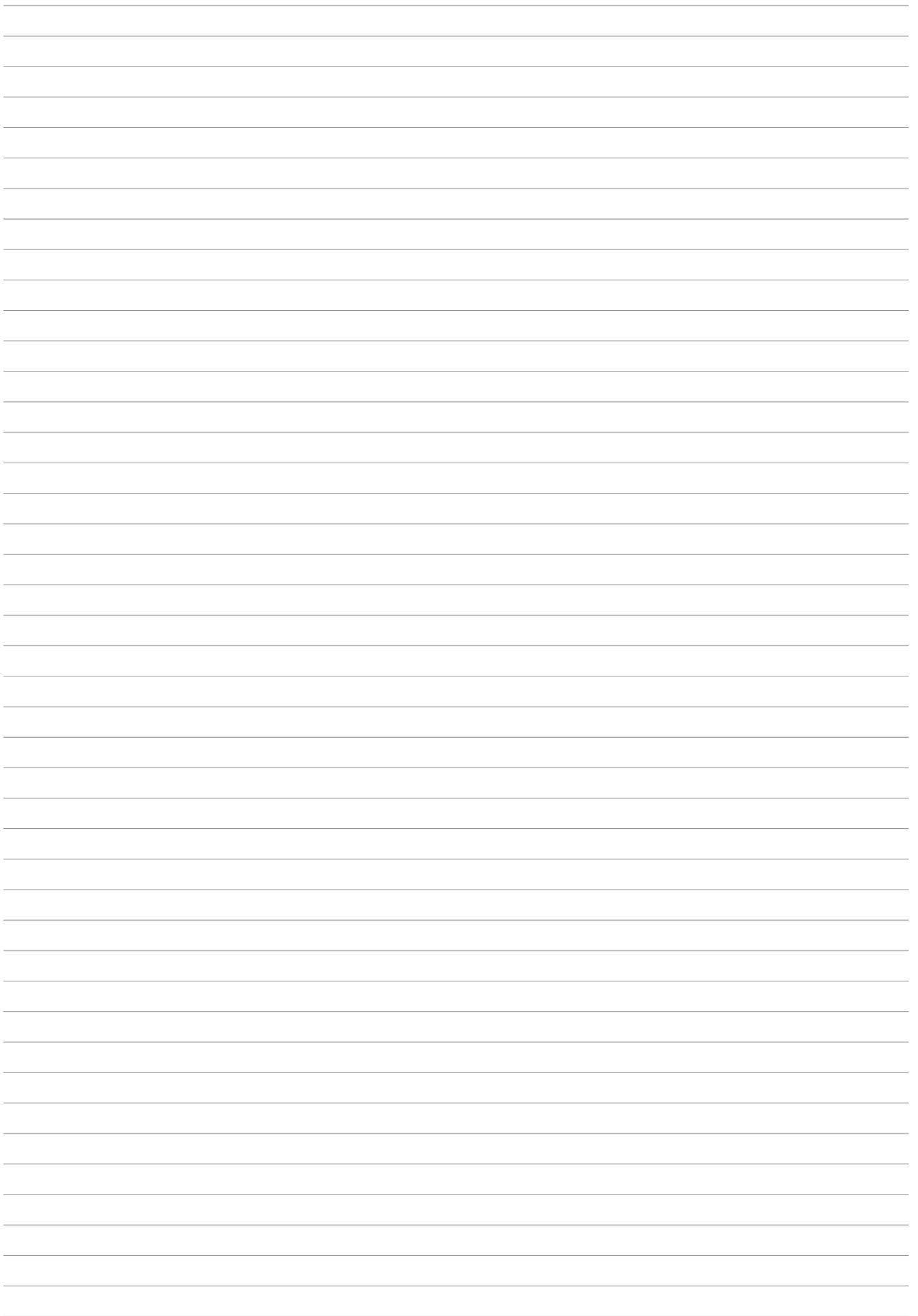
Po funkciji, 37% regionalnih i **30% hrvatskih** ispitanika su financijski direktori (u Albaniji 67%), 28% regionalnih i **35% hrvatskih** ispitanika su ostali članovi upravljačkih tijela, 24%

regionalnih i **22% hrvatskih** ispitanika su izvršni direktori/predsjednici Uprava i 11% vlasnici poduzeća. Udio vlasnika poduzeća najviši je u Slovačkoj (18%).

## Pozicija







# Kontakt

## Albanija

**Heris Jani**

**T:** +355 4 2274 524

**E:** hjani@kpmg.com

**kpmg.com/al**

## Bugarska

**Gergana Mantarkova**

**T:** +359 2 9697 500

**E:** gerganamantarkova@kpmg.com

**kpmg.com/bg**

## Hrvatska i Bosna i Hercegovina

**Domagoj Vuković**

**T:** +385 1 5390 049

**E:** dvukovic@kpmg.com

**kpmg.com/hr**

## Češka Republika

**Radek Halicek**

**T:** +420 222 123 111

**E:** rhalicek@kpmg.com

**kpmg.com/cz**

## Republika Makedonija

**Srdjan Randjelovic**

**T:** +389 2 3135 220

**E:** srandjelovic@kpmg.com

**kpmg.com/mk**

## Poljska

**Leszek Wronski**

**T:** +48 22 528 11 00

**E:** lwronski@kpmg.com

**kpmg.com/pl**

## Rumunjska

**Serban Toader**

**T:** +40 372 377 800

**E:** stoader@kpmg.com

**kpmg.com/ro**

## Slovačka

**Lubos Vanco**

**T:** +421 2 59984 602

**E:** lvanco@kpmg.com

**kpmg.com/sk**

## Generalni kontakt:

**Andrea Dintser**

Direktor, Marketing i komunikacije  
KPMG u srednjoj i istočnoj Europi Central

**E:** adintser@kpmg.com

**kpmg.com/cee**

**Anina Oštrić**

Marketing i komunikacije  
KPMG u Hrvatskoj

**E:** marketing@kpmg.hr

**kpmg.com/hr**

[kpmgpulsesurvey.com](http://kpmgpulsesurvey.com)



[kpmg.com/app](http://kpmg.com/app)



Informacije sadržane u ovom materijalu su opće naravi i nije im namjera adresirati okolnosti bilo kojeg pojedinca ili društva. Iako nastojimo navesti točne i pravodobne informacije, ne možemo jamčiti da su te informacije točne na datum njihovog primitka, niti da će ostati točne u budućnosti. Nitko ne bi trebao djelovati na temelju takvih informacija bez odgovarajućeg stručnog savjeta, nakon temeljitog ispitivanja pojedine situacije.

KPMG ime i logo registrirani su zaštitni znakovi KPMG Internationala.

© 2017 KPMG Croatia d.o.o. je hrvatsko društvo s ograničenom odgovornošću i član je mreže nezavisnih društava povezanih s KPMG International Cooperative („KPMG International“), pravne osobe registrirane u Švicarskoj. Sva prava su pridržana.

